

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-szorosos postai sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryattér postai sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesített
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Kézíró
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Kimerült ellenzék
- Üdvarképes-e a nagykövet felesége.
- Kitüntatott állami tisztviselő.
- Hadnagy és óvónő szerelmi drámája.
- Holtzer ismét tagad.
- Uj utakon.
- Prolongáló harcosok.
- Az olasz király ellátó nyilatkozata.
- Tarkaságok.

Hivatásos forradalmárok.

Arad, március 8.

A nyárra, esetleg az őszre politikai forradalom lesz magyar rónáknak egész hosszában, magyar hegyeknek egész szelvében. Mikor? Justh Gyula előjegyzési naptárában talán az is meg van jelölve, csak úgy, mint a mi apróbb világunkban a városháza mérnökségében előre föl van számítva, hogy mikor lesz holdvilágos este. Tehát: áprilisban léssen kiki békeségben, májusban ellenben a felsőbb-ség jóváhagyásával forradalom rendeztetik a véderő-reform ügyében.

Nem tehetünk róla, hogy ilyen léhán s ennyire komikusnak fogjuk föl a Justh-párt riadóját, amely a bankvita végén bejelenti, hogy a véderő-reform ügyében az ismert módszerű parlamenti akció mellett az országban politikai forradalmat fog szervezni. Vajjon kizártnak tartjuk, hogy valaha és ép Magyarországon forradalom legyen? A világért sem.

A szemünk előtt csaptak föl az új-török, a perzsa, a portugál forradalom tüzei, bizonyosságul annak, hogy a forradalom nem tartozik már csupán a történelmi emlékek közé. S ép csak Magyarországon ne lehessen revólúció. Lehet, sőt bizonyos, hogy lesz. De azt — mi bátrabban merünk jövendőlni — nem a Justh-párt fogja rendezni és lebonyolítani.

Már maga az se viselheti a forradalom színét, amit egy elvesztett játéktárgy elfeledtetésére akarnak rendezni. A magyar jegybank ez az eltörött bábu, amelyivel körülbelül eztán már nem lehet foglalkozni. Most már nem lehet se 1911-re, se 1910-re követelni a külön bankot. Pedig, mintha ez a követelés lett volna a Justh-párt lényege. Emiatt szakadt el az anyapárttól, gyűlölte meg a politikai hitestvéreit. Hát ennek a helyébe kell a véderő-reform, még pedig nem egyszerű programnak, hanem mindjárt forradalmi anyagnak. Meghalt a jegybank, — éljen a véderő. Azért is halálig küzdtek, — most ezért fogják életüket ontani. Akár csak a csapodár szerelmes, aki minden ideáljáért föbe szokta löni magát.

Emiatt azonban nem lesz forradalom. Ha végig csupa Desproulius Camille-okból állana a Justh-párt; ha valamenyi otthagyná az ügyvédi irodáját, a gazdaságát s egyéb mesteriségét három hónapra, hogy az alatt a falvak és városok népét tüzelje, inge-

relje, s ha a népnek igazán nem lennének egyéb gondjai: akkor se sikerülne a véderő körül forradalmat csinálni. Nem azért, mintha ez a reform jelentéktelen lenne, mintha nem lennének olyan részei, amelyek meg tudják fogni a közvélemény érdeklődését, indulatait. De azért, mert a nép nagyon is tisztán látja, hogy milyen celokra tőkésítették a jegybankot, s hogy mire való a véderő reform. Sahhoz, hogy valakinek a kedvéért revolúcióba ugorjunk, a legkevesebb, hogy az agitátort őszintének és jóhiszeműnek gondoljuk. S egy évvel azután, hogy egy párt letörött a választásokon, ugyanaz a párt elég erősnek, népszerűnek érzi magát ahhoz, hogy lángba borítsa a hazát?

Csalók a hit. De vajjon csakugyan az a hivatása az ellenzéknek, az egyedüli hivatása, hogy forradalmat, forradalmakat szervezzen? Mentzen Isten. A forradalom kivételes esemény; rendszeres működésnek programja nem lehet a revolúció. Elég fontos, jelentős lenne ellenzéki cselekvésnek a komolyan vett ellenőrzés, a kormányának komoly kérdésekben való irányítása, az alulról feltörekvő vágyak és óhajoknak a parlament előtt való tolmácsolása. Ez kézzelfogható szolgálatokat jelentene az országnak; de erre a Justh-párt, a mely forradalmakat ígér be az országnak, — nem alkalmas. Akár az öreg cigány, aki a beteg fiának odakinálta a meny-

A himnusz.

Irtá: Kanizsal Ferenc.

A távolság megerősíti hitünket, valamihez való bizodalmuakat, kivéve persze a szerelmes szív kétségeit, amelyek, nemhogy eloszolnának a távolság beiktatásával, de szinte, sok részben, abból növekednek. Példát mutassak? Van az is. Legtávolabb van tőlünk az Isten; de, ha már senkiben és semmiben sem bizunk, beléje helyezzük végkép alaptalan reményeinket; tőle egyenest csodát esdvén. Amerika nincs oly messze, mint Isten birodalma, a Másvilág; de, mert mégis az ocean széles és mélységes titka hullámszik közbül, elhisszük, hogy a mi itthon nem sikerül, amihez idehaza még hozzáfogni sem érdemes, — az okvetlen sikerül Amerikában. Itthon senki sem jelentheti be, kinevetés nélkül, abbeli törekvését, hogy milliomos akar lenni; de, ha azt mondja, hogy megtakarítottam néhány száz koronát, kimegyek vele Amerikába és ott milliomossá leszek, — az ilyen emberre rámondják, hogy — van esze. Ugyes-bajos dolgunkban és gondjainkban elsőbb fordulunk idegen segítséghez s csak, ha minden kötél szakad, csak utolsó esetben kérjük közelállóink tanogatását. Valahogy ekként kísérlem eltalálni öreg Beretka Jováknak a király iránti hűséges szeretetét és vak bizodalját. Ez a Beretka Jovák, vagy, közönségesen: a Jovák bácsi, kántortanító Berettyóban. A falusi körülményekhez képest állása tisztos és előkelő, mert rangban csak a jegyző, meg a plébános (káplánok nélkül) áll-

nak felette; doktor és patikus, azok itt nincsenek. Berettyónak csak kétezer lakosa van, de ebből is (önmagán kívül) nyolcat Jovák bácsinak kell eltartania; még pedig azért, mert egy: a felesége, hét a gyereke; egy meg hét: az nyole! Berettyóban nem túlköltséges az élet; ámde, aki önmaga mellett még nyolcóról gondoskodni kénytelen, hát az bizony, ha a munkája után él és nem a vagyonából, agyan csak alkalmasan megőszülhet a gondok következtében. Az élet, ha nehéz, Berettyóban is nehéz. Aki nem hiszi, próbálja meg.

A nyár, nos, ami a nyarat illeti, hát az célszerű egy időszak. Nem kopik a cipő. Járhatnak a gyerekek mezitláb. Fűteni sem kell. Világítani is csak keveset. Hanem a tél! A bubos kemencét szalmával jóllakatni épp olyan nehéz, mint a gyerekek gyomrát elemőzsiával. Ilyenkor csizma is szükséges, bekecs is. No, a tél nem való szegény embernek. A tél leginkább a jegesmedvének való, mert annak jó meleg bundája van. De hát a jegesmedve, az jegesmedve; a kántortanító ellenben csak kántortanító és mit ér a tudományosság és mit ér a művészet, ha alig fizetik? És hát ki fizesse? A temetés szép dolog és oly tisztesség, ami kijár mindenkinek; jó, jó, de hát a berettyói halottak szegények és nincs érzékük, kellőleg méltányolni azt az alaposágot, melylyel őket átadják az anyaföldnek; sem azt a művészetet, mely a halottkísérő zengzetekben nyilvánul. Mit értenek ők ahhoz?

Jovák bácsi azonban nem keseredett el.

Ravasul mosolygott a bajusza alatt. Majd kisérti őt a király. A parasztok nem tudják, mi fán terem a művészet; de a király az — tudja! Az idő mulik, nagyon mulik és egy szép vasárnapon — mert vasárnap fog beteljesedni az álom — négylovas hintó áll meg a kántortanító nádtetejü háza előtt.

— Itt lakik Beretka Jovák kántortanító ur — fogja kérdezni egy ezüstruhás lakáj.

— Itt bizony! — felelik majd az összecsdült népek.

— Akkor helyben vagyunk! — szól föl a lakáj az üveghintóba, ahonnét egy aranyruhás, gyémántgombos főherceg lép elő és megy be egyenesen a tornácra, onnét a pitvarba. A pitvarban megáll, szétnéz és kopogtat a tisztaszoba ajtaján és benyitja az ajtót és egy zsák csengő aranyat dob az asztalra.

— Felsőges uram, a király, tisztelteti az ő hiv alattvalóját és imhol, küldi ezt a kis-aprópénzt Beretka uramnak, — igen-igen köszönvén az ajándékot.

Ami késik, nem mulik. És abból, hogy ez a merészen álmodott, dicsőségteljes jelenet még nem történt meg, egyáltalán nem következik, hogy végképp elmaradjon. Így lesz az, biztosan; mert azon az uton volnánk legalább is, hogy így legyen. Az emberek elmennek a kántortanító házának ablakai alatt; meg-meg is állanak; és tovább mennek megint és nem tudják, hogy mi készül odabent. Nem érik föl ésszel. Jobb is; mert ami-

nyet, a csillagokat, a gyémántokat, a rubintokat. „Adjál egy kis karéj kenyert”, — nyöszörögte a fiu. „Haszontalan kölyök, mindig olyant kívánsz, a mit nem lehet megadni!”

Kimerült ellenzék.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 8.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök jól számított, a mikor már egy hónap előtt megjósolta, hogy március 15-ére véget ér a bankvita. Az ellenzék erejének azonban egy héttel előbb vége lett és ma általános megkönnyebbülésre végeztek a bankjavaslattal. *Lukács* László pénzügyminiszter alig győzte fogadni a gratulációkat, de kijutott az üdvözlésekből *Wickenburg* Márk gróf előadónak is.

A Ház ma már áttért az ujoncjavaslatok tárgyalására, amelyek előreláthatólag szintén nagy vita anyagául fognak szolgálni.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Az ülést *Kabos* Ferenc alelnök vezette.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök jelentette, hogy a miniszterelnök átirata szerint Ő felsége szentesítette az Alföldi Első Gazdasági Vasút engedélyokiratának meghosszabbításáról, továbbá a foszfortürlalomról szóló törvényeket.

Ezután felolvasták az interpellációs könyvet, melyben

öt interpelláció

van bejegyezve. Ezek a következők:

1. *Ráth* Endre dr. — a kereskedelemügyi miniszterhez — a ráckevei helyi érdekű vasút tárgyában;

2. *Óváry* Ferenc dr. — a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez — a katolikus autonómia tárgyában;

3. *Abraham* Dezső — a belügyminiszterhez — a községi segédjegyzők fizetésének állami kiegészítése és — a kereskedelemügyi miniszterhez — részükre féláru vasuti jegy engedélyezése céljából;

4. *Sümei* Vilmos — a kereskedelemügyi miniszterhez — az idegen ásványvizek kiszorítása tárgyában;

5. *Lovász* Márton — a belügyminiszterhez — a bars megyei székhely-kérdés tárgyában.

Elnök indítványára elhatározta a Ház, hogy abban az esetben, ha egy óra előtt végez a

bankjavaslattal, már akkor áttér az interpellációkra, de ha a bankvita tovább húzódik, az interpellációk ideje délután két óra lesz.

Következett a részletes vita

(a bankjavaslat 7-ik szakasza)

fölött. A szakaszhoz már csak egy szónok volt:

Polónyi Géza, aki azt fejtegette, hogy Magyarország joga lett volna tetszésszerű feltételeket szabni az 1878. évi szerződésnél, mert vállalta a nyolcvan milliós államadósság részleges törlesztését. E helyett kaptunk egy bankot, amelynek ugyszólván nem is volt részvénytőkéje, mert az osztrák kormány nem fizette le adósságát. Még ma is hatvan millióval tartozik a banknak. Követeli, hogy az osztrákok fizessék le ezt a 60 milliót, mert ha a bankszabadság lejár, nekünk nem lesz semmi hasznunk abból, hogy az osztrák államadósság harmadát mi fizettük.

Elnök a szakasz fölötti vitát berekesztette, mire

Wickenburg Márk gróf előadó néhány szóval a szakasz változatlan elfogadását kérte.

A Ház a hetedik szakaszt elfogadta.

(A 8-ik szakasznál)

ismét *Polónyi* Géza szólalt fel és konstataulta, hogy a szakasz több olyan intézkedést tartalmaz, melyeket más szakaszok már érvénytelenítettek. Az éremszerződést elvileg nem lehet elfogadni. A monarchia területén több olyan váltópénzfaj van forgalomban, melyeknek törvényes alapja nincs és amelyeknek hasznát csak az osztrák kormány látja. Ilyenek a dalmáciai para és a levantei tallérok, a melyek a bank érfedezetét fogják növelni. Azzal fejezte be, hogy az ország gazdasági nyomorúságának egy orvossága van: az önálló bank, és kívánta, hogy az országnak több haszna legyen a közös bankból, mint eddig volt. (Lelkes eljenzés a baloldalon.) Nem fogadta el a szakaszt és kérte annak elutasítását. (Helyeslés.)

Az előadó megnyugtatta *Polónyi*-t, hogy a törvénytörvényekben törvénytelenység nincs. A levantei tallérok az osztrák kormánynak egy külön üzletét képezik, a melyet az évek óta gyakorol.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadta.

Gróf *Batthyány* Pál a szavazás után így kiáltott fel: *Eltemették az önálló bankot!*

Az utolsó, kilencedik szakasznál *Lukács* László pénzügyminiszter stiláris módosítást ajánlott, hogy a szövegben január elseje helyett április elseje tétessék.

Polónyi Géza a házszabályokhoz szólva, tiltakozott az ellen, hogy egy a vita berekesztése után tett határozati javaslat elfogadtassék, miután az napirendre tűzve nem volt. (Helyeslés balról.)

Lukács László pénzügyminiszter felvilágosította *Polónyi*-t, hogy itt csupán egy dátum kigazdításáról van szó, amely nem változtatta meg a törvényjavaslat értelmét.

Elnök igyekezett az ellentéteket elsimítani, de

Polónyi ragaszkodott ahhoz, hogy az irásba foglalt módosítás kiosztassék, illetőleg, mint-hogy ez már nem lehet, rendezze az elnök ugy a dolgot, hogy a módosítást a vita befejezése előtt nyújtották be s az ahhoz való hozzájárulás joga biztosítva volt. (Általános helyeslés.)

Elnök ebbe beleegyezett, mire a pénzügyminiszter határozati javaslatához

Polónyi Géza szól és elvileg tiltakozott határozati javaslatoknak a vita berekesztése után való benyújtása ellen.

A Ház a szakaszt a pénzügyminiszter módosításával fogadta el és ezzel

(véget ért a bankvita.)

Eljenzés és taps hangzott fel minden oldalon, a kormánypárt *Lukács*-ot és *Wickenburg*-ot, az ellenzék pedig *Polónyi* Gézát éltette.

A törvényjavaslat harmadik olvasása holnap lesz.

öt perc szünet után a Ház áttért

(az ujoncjavaslatokra.)

Ez két törvényjavaslat: az egyik az ujonclétszámnak az 1911. évre való megállapításáról, a másik az ujoncok megajánlásáról szól. Az ujonclétszám marad a régi: 43 000 fő a közös hadseregnek, 12 500 fő a honvédségnek.

Solymossy Ödön báró, a véderő-bizottság előadója, hivatkozott a törvényjavaslatok tartalmának az előző évekhez képest való változatlanúságára s kérte azoknak elfogadását. A törvényjavaslatokkal kapcsolatban a honvédelmi kormány tizenegy jelentést terjesztett be a hadsereg intézményeinek múlt évi állásáról. Ezekből meggyőződhetik a Ház, hogy a hadsereg állapota a törvényeknek megfelelő.

(A Kossuth-párt nevében.)

Szahó István (Kossuth-párti) szólal fel. Avval kezdi, hogy a kormány iránt bizalommal nem viseltetik és a javaslatot pártja nevében nem fogadja el. Követeli az önálló magyar hadsereget, mert a közös hadsereg nem felel meg a nemzeti követelményeknek. Kívánja a magyar ezredeknél a magyar szolgálati nyelvet. Követeli, hogy magyar ezredeknél nyervek a magyar tisztok elhelyezést. Bár a honvédelmi miniszter kilátásba helyezte, hogy a fegyvergyakorlatoknál a gazda közönségre tekintettel lesz, mégis szükségesnek tartja ezt felhozni. Reformokat kell behozni a sorszámszámoknál és meg kell szüntetni a sorszámszám utján való

ilyen irigvek, megkeserítének kételyeikkel a remény napjait és esztendőit.

Kezdetben a dolog homályos volt, mint minden, ami nincs kialakulva. A merész álomnak két forrása volt. Az egyik még régen, vagy huszonöt éve eredt, gyöngyözőn buzogva, a pedagógiumban, ahol *Jovák* bácsi, mint fiatal siheder, tanulta a népokosító tudományokat és a szépművészeteket. Jelesül az egyházi muzsikát. De hiszen már egészen kis gyermek korában, mikor még ministrált a falusi oltár lépésőjén, égő gyertyák lángja, virágok illata és tömjénbódulat között, — a szívet leginkább a *Pater Noster* tömören szárnyaló, egyszerű, de pompázó éneke büvölte el... A pap a csodaszép könyörgést színtelen fahangon, közönyösen dúdolta el, csak félig énekelve, félig pedig mormolva és recitálva; óh, be szerette volna helyette ő elénekelni, harsogóan, csengőn, ünnepelesen és gyönyörűen. Nincs is annál acélosabb dal, igazán méltó az Ur dicséretét zenéni...

Vagy, amikor a pap azt éneklé, hogy: „*Dominus vobiscum!*” mily harsogóan felel rá az orgona és a kántor, a kórus magasságából: „*Et cum spiritu tuo!*” Igen, igen... az áhitatos zengéseknek ez a szárnyalása vitte őt pályája felé; így indult ő kántortanítónak. És bent a preparandiában, a gyakorló-orgonán, mindenféle akkordokat próbált; átmeneteket és fugákat; úgy érezte, hogy az igazi költő zenében szól és nem szavakban... Ki tudja, ha másféle muzsikát is hallott volna, nyugtalan vére to-

vább és tovább kergeti őt; de így megmaradt egyszerű eszméinek, kevéssé komplikált érzéseinek korlátai közt; kántortanító lett és nem ment tovább az orgona egyszerű akkordjainál...

Hanem ez az egyik forrás volt. A másik meg az, hogy minden év meghozta a gyermekáldást; a hét gyerek egy-egy araszszal volt nagyobb egymásnál és az emberek így szólta k: „Akár az orgonasipok, kántram.”

Biz igaz, akár az orgonasipok.

És dalolni mind megtanult. A legkisebb is, a harmadfélévés *Misike*, úgy tudta a nagymisét, hogy a püspök se jobban. Hát valóságos eleven orgonasipok. Mi volna már most — gondolkozott *Jovák* bácsi — ha úgy játszhatnám rajtuk, mint az orgonán? Hát afféle kis családi énekkart szervezett belőlük és úgy énekeltek, hogy öröm volt hallani...

Most aztán beszélhetünk arról a bennső összeköttetésről, mely az apostoli király és *Jovák* bácsi közt kifejlődött, de ami csak egyoldalú volt, mert a király, egyelőre legalább, nem is álmodott róla. Ez meg a *Gotterhalte* miatt támadt *Jovák* bácsi szívében. Ugy vélte, hogy az egész baj abban áll, hogy nincs igazi királyhimnusza a magvarnak. Hát mit csináljon a király, ha nincs himnusza? No majd lesz! — mondta magában *Jovák* bácsi — „én majd csinálom.”

Nekilátott; előbb csak gondolta, aztán dúdolta; majd meg az orgonán próbálta. Hiszen elkészíthette volna pár nap alatt is; de

azt akarta, hogy csudaszép legyen, hogy senki se találjon benne gáncsolni valót; legyen méltó a királyhoz és a nemzethez egyaránt. Aztán kottába rakta; a szólamokat betanította a családi énekkar tagjainak és a hét orgonasip — leányok és fiúcskák — csuda gyönyörűen fújta a királyhimnuszt. Ez az ének volt az, mely az utcán elmenőket meg-megállította az ablak alatt. *Jovák* bácsi azonban senkit sem avatott be a tervébe. A gyerekeit sem. (Miközül az orgonasipoknak ahhoz, minő dalt fujnak?) Csak a feleségének mondta el mert utóvégre a titok nem titok, ha legalább nem egy valaki nem tudja kívülünk; és hát a feleség tartozik megosztani az urának a remény-ségeit, terveit.

— Legjobban szeretném, *Sára* — így szólt hozzá — ha az orgonaspjaimat felpakolhatnám és velök énekeltetném el a himnuszt a király előtt. Csakhogy az ilyen utazás tenger pénzbe kerül. Meg új ruhákat is kellene csináltatni...

Sára asszony csak sóhajtozott:

— Nagy ur a király. Mit törődik az velünk?

Kántram azonban bölcsen így felelt:

— Az isten még nagyobb ur és ráér nemcsak az emberekkel, de az állatokkal és fűvekkel is törődni.

No, ez ellem alig szólhat az ájtatos keresztény lélek. Ez így van, semmi kétség. És *kántram*, elkészülvén nagy művével teljesen, nekilátott a himnuszt ékes cífrázatokkal és

póttartalékba helyezést. A honvédségnél láthatjuk, hogy a magyar vezényszó nem veszedelmes dolog. Kijelenti, hogy a nemzet a legnagyobb áldozatokra hajlandó a két éves katonai szolgálatért. Fejlesztani kell a hadászatot. Szükség van kitűnően képzett tisztekre, de azok csak akkor kitűnnek, ha a legénységgel beszélni tudnak. Elismeri az altisztek kiképzésének fontosságát, de hogy emiatt a legénységet a harmadik évre visszatartani szerencsétlen gondolatnak tartja. Azt hiszi, hogy emiatt senki sem vágyódik arra, hogy altiszt legyen. Célszerűbb a Németországban jól bevált altiszti iskola. Attér a haditengerészet költségvetésére, mely rendkívül nagy terheket ró az országra. Kötelességet vél teljesíteni akkor, amikor nem járul hozzá olyan költségekhez, melyek a tönk szélére juttatják az országot.

Bakonyi Samu: Kijelenti, hogy felfogása teljesen azonos az előtte szólóval és akkor mindenben hozzájárul. Pártja nevében kijelenti, hogy követeli az önálló nemzeti hadsereg felállítását. Követeli továbbá azokat a nemzeti engedményeket, amelyeket pártja évekig tartó elkeseredett küzdelemben követelt és fel nem adott soha. Attér ezután a javaslat részletes bírálatára. Annál inkább ragaszkodik az önálló hadsereghez, mert azt nem látja ellentétben állónak a pragmatika sankcióival. (Közben *Berzeviczy* Albert veszi át az elnöki székét.) Sürgeti a katonai igazságszolgáltatás reformját. Hosszasan időzik ezután a katonai létszám emelés kérdéseivel, amit perhorreskál anyagi szempontból. De attól is tart, hogy létszámemelést akarnak becsémpészni a két éves katonai szolgálat ürügye alatt.

Bakonyi Samu beszéde után a vitát félbeszakították és áttértek az interpellációkra.

Lovász Márton és Ábrahám Dezső interpellációik elhalasztását kérik. **Sümeji Vilmos** mondja el interpellációját. Azt kifogásolja, hogy a vasúti étkező kocsiiban nincsen magyar ásványvíz. Az interpellációt kiadják a kereskedelmi miniszternek.

Ráth Endre ugyancsak a kereskedelmi minisztert interpellálja a közvágóhid-ráckevei h. é. vasút ügyében. Az interpellációt kiadják a kereskedelmi miniszternek.

(Egy kis incidens.)

Ezután **Óváry Ferenc** interpellálja a vallás-és közoktatásügyi minisztert a katolikus autonómia ügyében. Kiemeli a kérdés fontosságát és sürgősségét. Jobbról kis zaj támad, mire **Frey János** néppárti figyelmeztetőleg kiált:

— Halljuk —

A jobboldalról ekkor **Podmaniczky Endre** báró állítólag ezt kiáltotta Fore felé:

— Fogja be a száját!

Szmrecsányi György (az elnökhöz): Tessék rendreutasítani. Azt kiáltotta: „Fogja be a száját.”

diszkekkel kottába rajzolni. Egy hétig tartott a tisztázás!

„Hódolattal ajánlva a legelső magyar embernek, a felséges apostoli királynak.”

Most már csak postára kell adni. Mit fog szólni a postamester? Hát — ne szóljon semmit. Jovák bácsi nem Berettyón adta fel a küldeményt, hanem bement a városba, és ottam...

...Izgalmas várakozásban teltek a napok, hetek, a hónapok... És egyszer, jó félév múlva, meg is jött a felelet. Néhány sor csupán, rávezetve a remekbékésült kottára, hogy a kabinetiroda nem továbbítja a küldeményt.

Jovák bácsi könnyes szemmel nézte a szívtelenül odavetett sorokat. Csalódott kegyetlenül; jobban már ember nem csalódhatik. Az orgonasípok sirvafakadtak, Sára asszony is zokogott...

— Nem, a király nem hibás! — motyogta. Jovák bácsi; — ő nem is tudja, hogy eldugták előle művemét. Hiszeu, ha megtudná...

De a reménye odavolt. És az imádság is nehezére esett ezután. Ha a király nem törődhetik alattvalóival, hogyan törődhetnek az Isten? És ha az Istennek nincs ideje eligazítani az emberek ügyes-bajos dolgát, mit ér az élet, mit ér az egész világ...

Berzeviczy elnök: Nem hallottam semmi sértő közbeszólást.

Podmaniczky Endre báró: Azt mondtam, fogja meg.

Felkiáltások a néppárton: Nem igaz.

Huszár Károly: Az is hazudik, aki letagadja.

Berzeviczy elnök: Huszár Károlyt rendre utasítja.

Óváry Ferenc folytatja beszédét. A katolikus autonómia megvalósítását sürgeti.

Zichy János gróf kultuszminiszter nyomban válaszol. Megnyugtítja az interpellálót és kijelenti, hogy semmi ok nincs az aggodalomra. A katolikus autonómia kérdését a kormány felvette programjába. Az ügy elő van készítve, a költségvetés letárgyalása előtt azonban nem kerülhet rája sor. Mibelyt a helyzet megengedi a Ház elé hozza az ügyet.

A miniszter válaszát úgy az interpelláló, mint a Ház tudomásul vette.

Az ülés bezárása előtt jelenti az elnök, hogy **Frey János** nála panaszt tett **Podmaniczky Endre** báró ellen, kérdi **Podmaniczkyt** használta-e a neki imputált kifejezést. **Podmaniczky** kijelenti, hogy nem használta csak annyit kiáltott a hadonászó **Frey** felé hogy fogja meg magát. (Derűlttség.)

Huszár Károly ezek után kéri, hogy közbeszólását meg nem történtenek tekintsek.

Az ülés negyed háromkor ért véget.

SPORT.

+ **Vívó akadémia Aradon.** **Maione Vincenzo** lovag vívómeser, aki már hossza évek óta az aradi pablikum legteljesebb szimpatiját is bírja, ez évben is megrendezi vívóakadémiáját, amelyen növendékei előrehaladásáról tesz bizonysgot. A vívóakadémia, amelyen báró **Malveia Umberto** palermói, **Falchettó Ettore** zombori és **Armentani Ede** szegedi vívómesterek is részt vesznek, március 25-én, délután hat órakor lesz a **Fehér-Kereszt** szálló nagytermében. A vívóakadémián a következő párok mutatják be képességeiket: **Maione — Malveia** (tőr), **Abaffy — Gábor dr.** (kard), **Urbán Iván — Wiener** (tőr), **Gonda — Rónai** (kard), **Armentani — Malveia** (tőr), **Földes — Wiener** (tőr), **Gábor dr. — Gabos** (kard), **Taufár — Rónai** (kard), **Gonda — Maione** (iskola), **Wolf — Maione** (iskola), **Abaffy — Gábor** (kard), **Gonda — Abaffy** (kard), **Andrényi — Maione** (iskola), **Rákóczy — Maione** (iskola), **Wiener — Hehs** (tőr), **Gábor — Rónai** (kard), **Rákóczy — Andrényi** (tőr), **Taufár — Maione** (kard), **Wiener — Kintzig** (kard), **Andrényi — Hoffmann** (tőr), **Gábor — Malveia** (kard), **Falchetho — Armentani** (kard). Lesz azonkívül gyermek csoport-vívás. A vívóakadémia védője gyoroki **Andrényi Károly** báró. A jury tagjai a következők:

Czédly Károly dr., Csernovits Diodor dr., Capdebó Géza, Dálnoki Nagy Lajos dr., Dörner János, Dörner Emil, Fábrián Lajos dr., Fábry Sándor dr., Dusbaba Vilmos bankig. B.-esaba, Gutzjabr Mihály Hámory László dr., Heinrich Sándor, Kintzig János, Laczay István, Lészay Ottó, Hauser Henrik honvédőrnagy, Lőcs Rezső, Szakoleczay Lajos, Sugár Jenő dr., Sármezey Endre, Szathmáry János, Cseréphy Árpád honvéd husz. őrn. Schor Lajos, Vinczes László tüzérőrnagy, Stauber József, Szabó Zoltán, Tedeschi Viktor, Tagányi Sándor. dr. Urbán Iván, Urbán Péter, Varrjassy Lajos, Worfka Tivadar ezredes. Zerkovitz Rudolf

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadónivati és hirdetési osztály	— —	151
Nyomda	— — —	151

Udvarképes-e a nagykövet felesége

(Étikett vita *Pallavicini* örgrófné miatt.)

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

Már hetek óta nap-nap után hallható, hogy **Aehrenthal** közös külügyminiszter súlyos beteg, s hogy hosszabb szabadságra megy. Sőt már hivatalosan jelezték is, hogy e huzamos szabadságidő alatt a külügyminiszter helyettese **Pallavicini János** örgróf konstantinápolyi nagykövet lesz. Bécsből jött értesítés szerint **Aehrenthal** külügyminiszter holnap bucsukihallgatáson jelenik meg a király előtt, amely után **Abbáziába** utazik. Helyettesét, **Pallavicini** örgróft ugyan csak holnap fogadja a felesége.

A milánói *Secolo* konstantinápolyi külön tudósítója érdekes részleteket közöl **Pallavicini** örgróf meghívásának előzményeiről. Már régebben szó volt róla, hogy a konstantinápolyi nagykövet bizonytalan időre helyettesíteni fogja **Aehrenthal** gróf külügyminisztert s egy hónappal ezelőtt **Pallavicini** örgróf megtett minden előkészületet, hogy Bécsbe költözködjék.

Nagy akadály volt eddig **Pallavicini** örgróf bécsi meghívásának — a felesége. Az örgrófné ugyanis angol polgári családból származik. Házasságuk romantikus körülmények között történt. Mikor még **Pallavicini** örgróf a párisi nagykövetséghez volt beosztva, egy napon az osztrák-magyar katonai attaséval kilovagolt a Bois de Boulogne-ba. A két lovas veszettül nyargalt s elkerült egy hintót, amelynek lovai megbokrosodtak s felfordították a kocsit. Két hölgy ült a fölborult elegáns hintóban: **Lessevs Ferdinándnak**, a Suez-esatorna tervezőjének leánya és angol társalkodónője.

A két lovas menten mellettük termett, papirúkat hamarosan egy fához kötötték és talpra segítették a hölgyeket. Bajuk nem esett. A esodaszép angol társalkodónőt megszerette **Pallavicini** örgróf és attól fogva az osztrák-magyar nagykövetség tanácsosa gyakori vendég volt **Lessepsék** házában. A regényes találkozásnak házasság lett a vége.

Pályájának további során **Pallavicini** örgróf több ízben kinosan érezte a nehézségeket a bécsi udvarnál, a mely nem fogadta a polgári származású örgrófnét. A szigorú spanyol etikett ebben a részben sohasem ismert kivételt. Mindmáig **Pallavicini** örgrófné sohasem volt hivatalos a bécsi udvarhoz.

Most, hogy a nagykövetek rangsorában **Pallavicini** örgróft illeti az elsőbbség és természetesen rá vár a feladat, hogy a beteg külügyminisztert helyettesítse, ismét szóba került, hogy a bécsi udvarnál milyen helyzete lesz az örgrófnénak, mert két hónap hosszú idő, az alatt olyan udvari ünnep fordulhat elő, a mikor a külügyminiszter helyettesének szerep jut s feleségét súlyos megbántás nélkül nem lehet mellőzni.

Az uti készülődések közepette kapta **Pallavicini** örgróf a bécsi udvartól azt a megnyugtatót, hogy felesége az udvarnál meg fog jelenhetni s egyáltalán olyan tiszteletben fog részesülni, mint a minő férje rangjának kijut. Ez volt az utolsó akadály, s ennek elhárítása után **Pallavicini** örgróf elfogadta a bécsi miszsiót.

Ugy lehet — jelenti egy bécsi forrás — hogy a két havi helyettesítésből véglegesítés lesz. **Aehrenthal** gróf betegsége sokkal súlyosabb, semmint hivatalosan bevallják. A külügyminiszter *Bright-korban* szenved s nem valószínű, hogy két hónap alatt helyreáll egészsége, akkor aztán **Pallavicini** örgrófnak kell keresni a Ballplatz új gazdáját. A konstantiná-

polvi nagykövet sem áll egészség dolgában a legjobban. Régi gyomorbaja kinozza a nagy kérdés, vajjon meg tud-e felelni a külügy-miniszteri állás fizikai fáradsalmainak.

Az olasz király elitáló nyilatkozata

— Eladósodott katonatisztek. —

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

A Paterna báró által meggyilkolt Trigona grófné minden valószínűség szerint halálának *San Elia* hercegnő mélyreható következményei lesznek az olasz hadsereg tisztikarára nézve. Erre enged legalább következtetni a hadügy-miniszter válasza, melyet az e tárgyban a parlament tegnapi ülésén hozzá intézett interpellációra adott. A megdöbbentő tragédia oka ugyanis — mind most utólag megállapítható — nem annyira a szerelem és a kedvese elvesztése feletti féltékenység volt, hanem sokkal sötétebb rugók vitték a fiatal hadnagyot Trigona grófné meggyilkolására. Paterna báró ugyanis mint kiderül, már viszonyuk első napjaiban anyagilag teljesen kihasználta az örülden szerelmes grófnét és egyáltalán nem háritott volna akadályokat a válás elé, ha a hercegnő megadta volna neki azt a 20000 lírát, amelyre mulhatatlan szüksége volt adósságainak rendezésére. Afeletti dühében, hogy a grófné megtagadta kérését, megragadta a gyanutlan aszszonyt a földre teperte és megölte.

Érthető, hogy mily batással volt ez a felfedezés a gyilkosság igazi rugóinak megvilágítása mindazokra, akik az olasz hadsereg tiszti karának becsületét és méltóságát szívükön hordják. Beavatott udvari körökben azt beszél, hogy *Viktor Emánuel* király magánkívül volt és felháborodva mondotta, nem tudja megérteni, hogy vetemedhetett egy előkelő lovas tiszt ily aljas cselekedetre. És a Ház elé terjesztett interpellációkból is az tűnik ki, hogy Paterna báró esete nem áll egyedül és kierzett a szemrehányás a felebbvalók iránt, akik nem figyelik és ellenőrzik azokat a tiszteket, akiket jellemgyöngeségük az eladósodás felé visz. Jellemző, hogy ezeket az interpellációkat nem a szociálisták és a radikálisok terjesztették elő, hanem a centrumból indultak ki oly férfiak soraiból, akik egykor szintén tiszték voltak és saját tapasztalataikból ismerik a hadsereget. A hadügyminiszter nyomban válaszolt. Kijelentette, hogy megfogja indítani a vizsgálatot Paterna hadnagy ezredparancsnoka ellen, vajjon a tiszt előlétele nem tette-e volna szükségessé felettesének beavatkozását, egyuttal felhívja az összes ezredparancsnokok figyelmét arra, hogy tegyék vizsgálat tárgyává tisztjeik életét nemcsak a szolgálatban, hanem a szolgálaton kívül is.

Az olasz tisztikar eladósodását azonban a szigorubb ellenőrzés nem fogja megszüntetni. A tiszték fizetése oly csekély, hogy nagyobb garnizonban szinte lehetetlen, hogy a tiszt adósságokba ne verje magát. Tudni kell továbbá, hogy sehol Európában nincs akkora kizsákmányolás, mint éppen Olaszországban, ahol a tiszt 36 százaléknál olcsóbb kamattal nem talál hitelre, de sokszor bizony 60 meg 120 százalékot is kell fizetnie. Az eladósodáshoz az is hozzájárul, hogy a tisztéknek nem kell házassági kauciót letenniük és így tág tér nyílik a könnyelmű család alapításra.

Addig amíg ezek a bajok orvoslásra nem találnak a Paterna esetek előfordulása felett nem lehet csodálkozni.

Uj utakon.

— A város parlamentjéből. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Hangos és színes, de inkább hangos, mint színes volt a törvényhatósági bizottsági közgyűlés. *Urban Iván* főispán annyit rázta ma a csengőt, hogy akár *Berzeviczy Albert* is megirigyelhetné érte.

Mint a költő mondja:

Zug, morog a zivatar,

Zajong a zord éjszaki szélvész . . .

Lármáztak, kiabáltak és összevissza zajongtak. Ez volt a hangosságos tanácskozás.

— Tessék csendben lenni, mert a tanácsos ur nem kötelezhető arra, hogy tiz bizottsági tag urat tulkiabáljon — jegyezte meg a főispán, látva, hogy egyszerre öt-hat fiók közgyűlés tartja ülését a terem különböző helyein.

Hol vannak a színek? kérdik joggal a mai közgyűlésen nagy számmal megjelent városatyák, akik unalmasnak és száraznak találták a mai nevezetes napot.

Ide vetítjük majd egymás mellé és megméltóztatik látni, hogy volt ott érdekes dolog elég.

Méltóztassék csak visszaemlékezni arra a névszerinti szavazásra! A *Vizesi*-ut mentén egy földszív megvételét kellett névszerinti szavazással eldönteni. Szavaztak 131-en igennel és szemben ezzel az impozáns igen — tömeggel hallható volt egy nem.

A szavazatokat jegyző *Angel István* dr. — sejtik ugyebár — beirta a nemet. — *Blaskovits* Antalnak, aki még soha életében igennel nem szavazott. Ámde az eredmény kihirdetése céljából a főispán megkérdezte, hogy milyen a szavazatok aránya?

Mikor *Angel* dr. jelentette, hogy 131 igen és *Blaskovics* nem, akkor a tanács tagjai közül többen jelentkeztek, hogy ez tévedés.

— *Blaskovics* igennel szavazott — erősítette *Kádas* és *Vannay*.

— Az lehetetlen — feleli *Angel* dr. Én jegyeztem, hát csak tudom.

És mégse volt igaza. *Blaskovics* ma kivételesen igennel szavazott. Az egyedül állott oppozíciónak neve: *Fritz Péter*.

A szavazás folyamán természetesen valamennyi jelenlévő városatya nevét felolvassák. Így jutott *Tóth József* ahhoz a szerencséhez, hogy észrevették. Muszáj volt észrevenni. Eljött a közgyűlésre, mert neki ehhez jussa van az írott törvény betűje szerint. A közgyűlés tagjai a neve említésekor nem igen titkolták gondolataikat és elég hangosan meg is mondták — mindenki a szomszédjának, — hogy miként itélik meg a helyzetet. Azonban olyan nagy társaságban, mint a törvényhatóság akad jószívű ember is, aki elég gyengéd lelkű ahhoz, hogy illúziók foszlásának idején elszomorodjék.

— Szegény *Tóth József* — mondotta egy ilyen gyengéd lelkű városatya — sajnálom ő kegyelmét. Mennyi illúzióval lett szegényebb.

— Talán már az ezres bankókat is illúzióknak tetszik nevezni — kérdezte a szomszéd.

— Dehogy, dehogy. *Tóth József* eddig eljárt szorgalmasan a közgyűlésre és büszkém legeltette szemét a tanácsi emelvényen. Ott látta az elnöklő főispánt, *Sarlot Domokos* főkapitányt és *Lőcs Rezső* tanácsnokot. Szinte ettől hizott az öreg. Ezek az urak neki mind adósa. *A Holtzer Mihály* révén. Milyen boldogság, ha az ember a pénzecskéjét ilyen jó helyen tudhatja. Roppant diszkrétül intézte a jelenlétét. Senki sem vette észre rajta soha, hogy ő azért járt oly szorgalmasan a közgyűlésekre, mert

ellenőrzi az előkelő adósaikat és meglelégedéssel dörzsölgeti tenyereit, látva, hogy azok a legjobb egészségnek örvendenek.

— Ha a főispán néha talán rászólt még indignálódni is merészelt, gondolván, még sem illő egy váltó adóstól, hogy a jószívű hitelezőjével olyan szigoruan bánják.

— Ezeknek az illúzióknak hijjával ül már ma *Tóth József* a helyén — fejezte be a jószívű városatya a morfondirozást.

Liberális — reakciós — gazdag házi ur — szegény lakó!

Régen hallott vagy talán egészen a modern nyelvújítás szótárából való szavak. Egy ifju városatya lehet csak olyan bátor, hogy egy szabályrendeletet abból a szempontból merészeljen bíráltnia, hogy az liberális-e vagy reakciós?

Sugár Jenő dr. első debüjéhez választotta ezeket az új színeket és szinte annyira felfrissítette velök a közgyűlés levegőjét, hogy a törvényhatóság többsége mert — liberális lenni és leszavazta a tanács által erősen protezsált reakciós 2. szakaszát a lakbér szabályrendeletnek. Ez a hirhedt paragrafus azt akarta, hogy az a lakó, aki egy évnél hosszabb időre bérel lakást írásos szerződést kössön a házigazdával.

Az aradi Jogász-Egylet törvényhatósági ekszpoziturája csatabárddal rohant erre a paragrafusra és valóságos törvényszéki tárgyalást rögtönöztek vádlóval, védővel, sőt még az advokatus diaboli sem hiányzott, aki olyan kavardást teremtett, hogy a bizottsági tagok már végre maguk sem tudták miről van szó.

Sugár dr. *Reizinger Ferenc* dr. *Schwarz Jenő* dr. *Tolnai János* dr. valamennyien a hirhedt szakasz törlését javasolták, csak *Steinhardt Mór* dr. kelt védelmére *Jegessy Károly* dr. főügyésszel egyetemben. De a paragrafus ellenségei oly élénk színekkel ecsetelték azt a kintpadot, melyen a lakó fekszik és melynek hóhéra a háziur, hogy a többség *Barabás Béla*-ra hallgatott és visszaadta a javaslatot a tanácsnak a 2. szakasz teljes kiirtása céljából.

A reakciót tehát sikerült kiverni Aradváros közgyűléséből.

Nem is tudtuk eddig, hogy a városatyák ujságírói szemmel nézik a közigazgatást. Ma ezt is megtudtuk. Ez is új szín. Az ujságíró csak az érdekli, ami friss, ami új, ami a mai nap huszonnégy órájába illeszkedik bele. A „felmelegített“ dolgok unalmasak, nem érdemlik meg az érdeklődést, az észrevételt. Minden jó szerkesztő ebből a szempontból szerkeszti lapját és azt szuggerálja a közönségének.

Varjassy Lajos polgármester kitünő szerkesztő.

— *Auslaufen lassen* — volt jelszava a vásártér áthelyezésének kérdésében. Ha a mult havi közgyűlésen öröklődik és szavaztat a kérdésben ezer szónoklat hatása alatt, akkor a vásártér soha el nem viszik az Óvár-térről.

Majd megunják a dolgot gondolta magában — és ha még egy közgyűlésen kell foglalkozni vele, akkor már csak egy szónok lesz és semmi érdeklődés.

Igy is történt. A felmelegített újdonság ugyan kit ingerelne? Senkit.

Hiába mondott *Mülek Lajos* dr. egy nagyon higgadt és egy nagyon okos beszédet a mai vásártér mellett, a közgyűlés 56 szóval 52 ellen kimondotta, hogy csak 1912 november 1-ig hagyja meg mai helyén de csak úgy, ha az érdekeltek lefizetik a berendezés költségeit.

Hogy ez mennyire rug? A tanács nagy ravasszon ugyan azt mondja: csekélység,

de a földművelésügyi minisztertől kérde meg, hogy milyen vásárteret kíván.

És milyen kíván egy miniszter? Olyat, a milyen talán még Párisban sincs. Ideálisat, „az állategészségügyi törvényeknek megfelelőt.” Ilyet csak Dárius képes berendezni.

A vásárteret bizony áthelyezik, mert Szalay Arnold dr. egy új szint kevert a már unalmasá vált vitába.

— Csak két korcsmárosnak érdeke — mondotta — hogy a mai helyén maradjon az állatvásár!

Ez hatott, mert ezt még ilyen nyíltan nem mondotta el senki.

Ja, a törvényhatóságot is úgy kell „szerkeszteni”, mint az ujságot. Ujdonságot, sok-sok érdekes ujdonságot, új színeket és ötleteket és akkor hálás az olvasó, azaz hogy a városatyá.

De unalmas, elcsépelet témák! Biztos kudarc és biztos kisebbség. Négygyel, vagy négy-százzal az mindegy.

Hadnagy és óvónő szerelmi drámája.

— Örjögő katonatiszt. —

(Kiküldött munkatársunktól.)

Fönlak, március 8.

Szenzációs eset zavarta meg tegnapelőtt dében az Ujarad mellett lévő Fönlak temesmegyei község csendes nyugalma. Ugy tizenkét óra tájban a Fő-utca közepe táján levő ovodából ijedt sikoltozással futott ki Rác Rózsika óvónő:

— Emberek segítsenek! Gyilkos, gyilkos! — kiabálta összevissza megrémült hangon s aztán befutott az ovoda tőszomszédságában lévő gör. kel. paplakba.

A tanítónő sikoltozásával egyidejűleg revolverlövés hallatszott az ovodából, majd rövid időközökben még öt dörrenés. A járőrök és szomszédok a zürzavaros zajra hirtelen összecsbődtek az ovoda körül, az ablakon benéztek az óvónő lakásába s ekkor látták, hogy egy fiatal katonatiszt tör-zur mindent, amit csak talál a lakásban. A különös látványra többen a község házára futottak és ott jelentést tettek az esetről. A község házáról azonnal két csendőr sietett ki a helyszínére, hogy a dühöngő embert megfékezze. Ez azonban nem ment egykönnyen. Az örületben tobzó hadnagy — Surányi Béla — előbb karddal, majd revolverrel támadt a csendőrökre, csak nagy nehezen sikerült őt lefegyverezni. A csendőrök kicsavarták kezéből fegyvereit és guzsba kötötték. Ekkor azonban a hadnagy könyörgésre fogta a dolgot. Kijelentette, hogy önként be-megy a község házára. Kérését a csendőrök teljesítették, levették köteleit, beszállították a község házára, majd tegnap behozták Aradra és itt átadták a katonai parancsnokságnak.

Az eset, amint a falubeliek mesélték, igen titokzatosnak látszott, azért munkatársunk ma kiutazott a helyszínére és eljárásáról a következőkben számol be:

(A szétrombolt lakás.)

Fönlak község főutcájának közepe táján majdnem a község házával szemben van a községi ovoda. Két utcai ablakán le van bocsájtva a redőny. A két lefüggönyözött ablak mögött van az óvónő lakása. Az egy szobából és konyhából álló lakásban lakott négy év óta édesanyjával Rác Rózsika óvónő, egy rendkívül csinos, temperamentumos fiatal nő, aki leánya a tavaly öngyilkossá lett volt ujaradi kir. végrehajtónak. De se az óvónő, sem az

édesanyja nincs itthon. A kellemetlen incidens után azonnal elutaztak rokonaikhoz Besztercére. Csak a dajka van az ovodában, ő vigyáz a gyerekekre.

Az óvónő lakása teljesen szét van rombolva. A fali tükör szét van löve s lövések nyoma látszik a képekben, szekrényekben és kredencékben is. A butorok, amelyek az incidens előtt még egészen újak voltak, használhatatlanná zuzódtak. A szekrény ajtaja betörve s a tapétás butorok fölhasogatva. Az almáriommon egy átlőtt férfi arckép hever. A beavatottak azt mondják, hogy a hadnagy az első lövéssel ezt a képet lyukasztotta keresztül. A fénykép ugyanis az óvónő vőlegényének arcképe.

A dajka így mondja el a történeteket.

— Mikor a hadnagy megérkezett a kisasszony besurrott az éléstárba, a fiatalember azonban ezt észrevette és behívta a szobába. A hadnagy ment elől, utána ő az öregasszonyal. Alig lépett be a hadnagy a szobába kardot rántott s így kiáltott.

— Most meglakolsz a hűtlenségedért.

Azt hitte, hogy a kisasszony megy utána s már már lesujtott mikor észrevette, hogy az óvónő édesanyja mögül hirtelen kiugrott a szobából és elfutott. Mi is az udvarra menekültünk a dühöngő ember elől, aki egy-két pillanat múlva lövöldözni kezdett, közben folytonosan ezt kiabálta:

— Elpusztítok mindent. Itt minden az enyém. Hűtlenül kizsartolt és faképnél hagyott a nyomorult. Hát vesszen minden.

Azt hittem, hogy a hadnagy hirtelen megörült. Már akkor is zavartnak látszott, mikor megérkezett, mikor a szobába szinte képéből kikelve kezdett toporzékolni. Nem mertünk belépni a szobába, mert attól féltünk, hogy a tobzó ember mibennünk is kárt tesz. Borzasztó félelemmel várakoztunk, amíg a község házáról a csendőrök megérkeztek s az örjögőt lefegyverezték.

A fönlaki gör. kel. román lelkész felesége, aki gyakran érintkezett Ráczékről a következőket mondta el:

(A botrány oka.)

Rác Rózsika meg az édesanyja is gyakran eljártak hozzánk. A tanítónő utóbbi napokban elpanaszolta, hogy a hadnagy fenyegetőzik, követeli, hogy adja vissza az ajándékait, mert különben baj lesz. A hadnagy ugyanis régen udvarolt a leánynak, neki mellékesen játszótársa és távoli rokona is és többféle ajándékot is küldött neki. Ezenkívül többször meglátogatta. Régebben igen gyakran lejött Fönlakra, sőt két ízben a szabadságidejét is itt töltötte. Ugy volt, hogy a fiatalok össze is fognak házasodni s ezért a hadnagy már butorokat is vásárolt a leánynak. Csakhogy az esküvőnek volt egy nagy akadálya: a kaució. Se a fiatal embernek, se a leánynak nem volt pénze óvadéokra. A fiatalembert látszólag ez se akadályozta meg az esküvő tervében, kijelentette, hogy kilép a hadseregből. Csakhogy ezt kijelenteni sokkal könnyebb volt, mint megtenni. Ugy látszik szerette a pályáját, vagy más okok játszottak közre, mert a kilépést folytonosan halogatta. Mig végre aztán nyolc hónappal ezelőtt a leány kijelentette neki, hogy ha nem tartja be ígéretét, úgy többé ne is érintkezék vele, azóta a leány állítása szerint nem is leveleztek.

— Január 15-én az óvónő harminenapi szabadságra Besztercére utazott rokonlátogatába. Ott megismerkedett egy fiatalemberrel egy igen derék pénzügyi tisztviselővel. A fiatalember megszerette a leányt s el is jegyezte, sőt mikor Rác Rózsika a szabadságáról haza-

jött azzal dicsekedett, hogy májusban megtartják az esküvőt is. Ugy látszik az eljegyzésről tudomást szerzett a hadnagy, aki erre fenyegetődni kezdett és visszakövetelte a leánynak adott ajándékokat. Tegnapelőtt pedig váratlanul Aradról kitelefontalt Fönlakra, hogy a kétórás vonattal megérkezik. A fiatalember ugyanis Budapesten szolgált a 38. gyalogezredben. A leány borzasztóan félt, mert tudta, hogy botrány lesz a találkozásból, sőt azt is sejtette, hogy Surányi Béla nem vonaton, hanem kocsin fog Fönlakra kimenni. Ugy is történt. Egyszerre tizenkét óra tájban Rác Rózsika rémült sikoltozással futott be hozzánk.

— Édes néni rejtsen el, mert meg akar ölni. Jaj jaj gyilkos!

— Én eleinte azt hittem, hogy megtébo-lyodott, de csakhamar igazolták a lövések, hogy ijedelme nem volt indokolatlan. Különb-zen azt, hogy milyen viszony volt Surányi hadnagy és az óvónő között, nem tudom. A hadnagy mindössze huszonhárom éves, beteges szívbeteg ember, aki állítólag most is a budapesti csapatkórházból szökött Fönlakra.

A fönlaki községi h. jegyző mindössze azt tudja az esetről, hogy Rác Rózsika tanító-nőhöz gyakran eljárt Fönlakra a hadnagy, a fiatalember szabadságidejét is ott töltötte. Ez nem nagyon tetszett az iskolaszéknek, de nem szólhatott ellene, mert a katonatisztet Rácék mindenhol mint rokont mutatták be. Most pedig az incidens után a leány anyjával együtt hirtelen Besztercére utazott. Egy beadványt küldött az iskolaszékhez, amelyben bejelenti, hogy idegessége és gyengesége miatt utólagos jóváhagyás reményében nyolc napi szabadságra ment.

Hogy mi volt a botrány oka, azt nem tudom. A hadnagy itt a község házában sirva panaszkodott, hogy a leány vagyoniilag tönkretette és kijátszotta. Leveleket mutatott, amelyekben a leány szerelemmel hitegette még akkor is, mikor már mással el volt jegyezve.

(Harc a dühöngő hadnaggyal.)

Kustos Mihály német-szentpéteri csendőr-örsparancsnok, aki egyik társával hosszas küzdelem után lefegyverezte Surányi hadnagyot — a következőképp mondotta el munkatársunknak az izgalmas eset részleteit:

— Miután Fönlak községben nincsen csendőrség, kirendeltség, a szomszédós Német-szentpéter csendőrsége teljesít itt is szolgálatot. Tegnap éppen odaát voltam egy csendőrrel, hogy egy pénzhamisítási ügyben nyomozzak, amikor egy ember sietett hozzám:

— Jöjjön gyorsan őrmester ur. Egy katonatiszt lövöldöz az ovokisasszony lakásán. Már az összes butorokat összetörte.

Rác Róza lakásához siettünk. A nyitott ablakon át láttuk, hogy egy Mollináry hajtókás hadnagy kivont karddal vagdalkozik. A butorok össze-vissza voltak törve, az ablakok betörve, a lámpák, a képek beverve és rajtuk mint egy örült ugrált és átkozódott a katonatiszt. Éppen egy nagy állótűkór darabján taposott, amikor kívülről rákiáltottam, hogy adja meg magát. A hadnagy felelet nélkül hagyta a fel-szólítást, kirohant az udvarra és kardjával felém csapkodott, Sikerült azonban a karját megkapnom és kicsavartam a kezéből a kardot, melynek az éle egészen kicsorbult.

— Adja meg magát hadnagy ur — kiállítottam rá. — Nem használ az ellentállás.

Surányi vérbeforgó szemekkel nézett rám, rekedt ordítás tört elő a melléből, a zsebéhez nyult és revolvért rántott elő, amelyet a mellemnek szegezett. Szempillantás alatt elkaptam a csuklóját és kicsavartam belőle a Brownin-got, aztán a társammal a földre tepertük az

örjögöt és megkötöttük. Ez úgy látszik magához térítette. Néhány perc múlva arra kért, vegyük le kezéről a zsinéget, nem fog ellentétet tanúsítani. Kérését teljesítettük. A hadnagy ekkor idegrohamot kapott. Göresösen zokogni kezdett, a haját tépte és folyton ezt kiabálta:

— Megesalt a hűtlen teremtés. De ugyanis agyon fogom löni, akármikor szabadulok is ki a fogházból.

Nagynehezen lecsillapítottuk az örjögő fiatalembert, aki aztán ellenkezés nélkül tűrte, hogy bevigyük Ujaradra. Itt telefonáltunk a térparancsnokságnak és átadtuk az őrzésnek Surányit.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Hercegkisasszony, operett. Bemutató-előadás B) bérlet.

Pentek: Hercegkisasszony, operett. C) bérlet.

Szombat: Hercegkisasszony, operett. A) bérlet.

* Aradi szerző darabja. A színügyi bizottság ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott. A bizottság Schmidt Miklós aradi poétának németül megírt és Károly József aradi hírlapíró által magyarra fordított „A medve” című falusi tragikomédiáját kiadta Szendrey Mihály szinigazgatónak előadás céljából.

* A Hercegkisasszony premiérje. Lázás munka előzte meg a Hercegkisasszony bemutatóját. Kétségtelen, hogy a Hercegkisasszony holnapi bemutatónál méltó nagy sikert fog aratni. A romantikus szöveg telve van szépségekkel és lebilincselő helyzetekkel, a zene pedig magán viseli a világhódító Lehár-muzsika minden egyéni szépségeit. Az operett hol vig, hol komoly cselekményű. A zene mindenképpen a szöveghez alkalmazkodik. A vig helyzetekben könnyed, fülbemászó melódiákkal bájolja el a hallgatót, a komoly részekben pedig hangulat- teljes mélységeket áraszt és hűen jellemzi a drámai indulatokat. A Hercegkisasszony zenéje belső értékével magasan felülemelkedik Lehár eddigi tisztán népszerűséget kereső muzsikáján, mert a nagynevű komponista ezuttal komoly célokat követ. A szintársulat nagy ambícióval készül az előadásra. Hetek óta folytak a próbák, készültek a jelmezek és készítettek az operetthez az új díszleteket. A színház művészi és technikai személyzete régóta fáradozott abban, hogy az operettet oly tökéletes előadásban hozza színre, hogy a mű összes szépségei érvényesüljenek. A főszerepeket Dióssy Nusi, Zalay Margit, Benkóné, Ladiszlav József, Huszár Károly, Heltay Jenő, Polgár és Vass játsszák.

* A balga szüz — vasárnap délután. Henry Bataille nagyhatású színművét, A balga szüz-et vasárnap délután játssza a szintársulat. A főszerepeket H. Novák Irén, Harmath Józsa, Kesztler, Beregi, Dolly játsszák.

* A züllés útján tánca. Kedden soha nem tapasztalt hatás mellett mutatta be az Uránia-színház a kinematográfia legtökéletesebb remekművét, A züllés útján című drámát. A dráma izgalmas fordulatai valósággal lenyűgözik az embert és szinte lidérenyomásszerű érzés uralja a nézőt, mikor a dráma megrázó jelenetei vonulnak el előtte. De külön kell említenünk az életből vett dráma keretében előforduló gaucho-táncról, erről az erotikus, buja táncprodukcióról, melyhez hasonlót eddig sohasem láttunk. Szász Zoltán a legutóbb Aradon járt kiváló író a következőket írja erről az izgatón táncról: A gaucho röviden és népiesen:

délamerikai csikós. Részletesebben és pontosabban pedig egy nagyobbára lótenyésztéssel foglalkozó spanyol és indián vérvégződésből támadt népfajta. Tánca, melyet ez a kép bemutat, méltó e két, gögjéről és bujaságáról egyaránt híres népfajtahoz. A spanyol tánc, mely az előbb jelzett okokból mintegy apja a gaucho táncnak, már maga is egyike a legizgatóbb, legművészebb s emellett legnemesebb látványosságoknak, az emberi mozgásoknak ilyen finom, kifejező a legtikasztóbb érzékiséget s a legnemesebb esztétikai érzéket kielégítő gyűjteménye az összes táncok közt alig található. Meglátszik rajta a spanyolság sajátos vegyüldése forró vérű, szilajon érzéki mórókból, meg zsidókból s gögös, rajongó, kegyetlen gótokból. Természetesen, amiként a spanyol-indián színes keverék, embernek bármily érdekes is, a fehér spanyolnál mégis nemtelenebb, azonképpen a délamerikai síkságok lovon élő bastordjainak a tánca is vadabb, cédább, állatiasabb, mint a minden érzékisége dacára nemes spanyol tánc-karakter. A gaucho-tánc következőképpen pereg le. Férfi és nő a táncoló-pár, néhány rövid előjátékszerű mozgólódás után áttér az igazi produkcióra, melyben a férfi teljesen szenvedő szerepet játszik, míg a nő a nagyon is cselekvő. A gyengébb nemet képviselő táncos megragad egy kötelet, valószínűleg a gaucho híres lófogó lassóját s a férfi teste köré csavarva, teljesen megkötözi ezt. Lekötött karokkal, guzbaszorított térdekkel, mozdulni képtelen élő szoborként áll a férfi. S ekkor a nő, akit a mozifilmeken legalább teljesen testhez álló fekete trikó ruha fed, elkezd körülötte táncolni. Hastáncszerű mozgások közepette kering és egyre közelebb jut a férfihez. Mikor aztán testével egészen ennek lebélyőzött testéhez férközt, akkor nem hagyja abba a keringést, hanem a férfinak mindig hátat fordítva, de szorosan hozzátapadva, a hastánc céda mozgásaival, mint villanyos ütésekké gyötörve át, egyre szilajabban folytatja ezt az idegtorturát. Máglyán álló, kincölöphöz kötött áldozat a férfi, a női test, mint ahogy a máglya felesapó lángjai körülnyaldossák a halálraiteltet, körülhorzsolja, körüllobogja, körülsimogatja tehetetlen tagjait.”

175

* Pokol. (Az Apolló-színház látványossága.) Holnaptól, csütörtöktől fogva, mint már jeleztük, komoly irodalmi színhelye lesz az aradi Apolló színház. Bemutatásra kerül az a világhírességű mozgófénykép, amely Dante, a halhatatlan olasz író klasszikus műve, a Pokol borzalmasan fenséges tárgyát illusztrálja megkapóan, gyönyörű felvételekben. A legkisebb intelligenciájú s olvasottságu embernek is tudni kell, hogy minden idők irodalmi alkotásai között a leghatalmasabb volt és lesz Dante „Divina Comedia”-ja, az isteni komédia, melynek legérdekesebb és legizgalmasabb része a Pokol című fejezete. Amióta öntudata van az embernek, tehát amióta ember él a földön, azóta szüntelenül a tulvilág kérdése foglalkoztatja őt mindenekelőtt és leginkább. Minden vallás transcendentális gondolaton épül fel s alapprincipiuma a jó megjutalmazása és a rossz megbüntetése egy tulvilági életben. A paradiocsomnak a gyönyörei s a pokol gyötrelmei egyaránt foglalkoztatják az ember fantáziáját s az utóbbit oly érdekfeszítően s annyira művészettel írta meg a középkor nagy írója, a lángelméjű Dante. Ezt az izgatón gyönyörű alkotást most a kinematográfia gazdag illusztrációkban mutatja be a kultúremberiségnek. Az egyetlen eredeti felvétel néhány napi használatért az Apolló-színház 2000 koronát fizet, bár ennek dacára a rendes helyárak maradnak meg a látványosságot bemutató előadásokra is. A mintegy 1000 méteres kép már megérkezett s így biztos, hogy a csütörtöki előadásokon már része lesz a közönségnek a nagy látványosság élvezésében.

177

Prolongáló harcosok.

— A jövő század politikai regénye. —
(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, március 8.

Ezelőtt három héttel nem vehettünk kézbe ellenzéki újságot anélkül, hogy ilyen sorokat ne olvastunk volna: „az ujoncjavaslatok tárgyalásánál megmutatja a függetlenségi-pártnak Justh csoportja, hogy a kormány belebukik az alkotmánytiprásba. A banktárgyalásnál még megkegyelmezett a kormánynak az ellenzék, de az ujoncjavaslatokat nem engedi törvényté válni!”

A könnyen hívó olvasó azt hihette e súlyos fenyegetés olvasásakor, hogy a kormány talán már meg is csinálta a végrendeletét és gyorsíróban megy Héderváry a birtokára, vissza se nézve a pusztulás tanyája felé. De nem így történt. A haragos ökölcsepásoktól nem ijedt meg a kormány, mert a fenyegetést nem hitte el. Az a fenyegetés nem volt őszinte, aminthogy nem őszinte az se, amit most hirdetnek az ellenzéki oldalakon.

Mint fővárosi tudósítónk telefonálja, a képviselőház mai ülése közben a folyosókon csak úgy visszhangzott a Just-párt dühös harcikiáltása. E csataprédikációkban a folyton prolongáló harcosok bementék a háború megkezdésének idejét — fél-esztendőre. Kijelentették, hogy most még megkegyelmeznek ennek a jogtipró kormányzatnak, de a véderő reformnál okvetlen kivégzik. Szól pedig ez a harci időjósítás a következőképpen:

A Justh-pártban a katonai kérdésekről állandóan tanácskoznak; a taktikai fogásokat vitatják meg. Eltökélt szándéka a pártnak, hogy úgy az általános titkos választójog védelmében, mint a katonai kérdésekben a legféltetlenebb parlamenti harcot indítják meg. Csak az időpontot illetően vannak még eltérések a pártnak. A végrehajtó bizottság legutóbbi ülésén abban történt megállapodás, hogy Justh Gyula tájékozódni fog a párt minden tagjának véleménye felől és ezeket a fontos kérdéseket alaposan megvitatja a párt minden tagjával. A párt egyes tagjai között az volt a felfogás, hogy a harcot nem kell halogatni, hanem már az ujoncjavaslatok tárgyalásánál meg kell kezdeni a hadjáratot.

A Batthyányi Tivadar híveinek az volt az álláspontja, hogy a puskaport csak a véderő reformjának tárgyalásakor kell elővenni, de akkor junktimot állítanak fel a véderő reformja és az általános választójog között. Vagy megadja a korona az általános választói jogot, vagy elbuktatják a véderő reformját.

— Az ujoncjavaslat tárgyalásának idejére pihenőt kell adni a pártnak, mert hiszen az ujonctörvény az országban se kellett nagyobb érdeklődést, — hangoztatta a szép szakállú Tivadar gróf.

A párt többsége akceptálta ezt az álláspontot és az a megállapodás történt, hogy a Justh-csoport sem az ujoncjavaslatoknál, sem a költségvetés tárgyalásánál nem lép akcióba. Ezek a javaslatok keresztül mennek a Házban a legrövidebb idő alatt; az ujoncjavaslat vitája talán már egy-két nap alatt véget ér, de a véderő reformtárgyalásánál nagy erővel tör ki a harc és távolról se lesz olyan szelíd, mint a bankjavaslatnál volt. A Justh-párt a technikai obstrukció fegyvertől se riad vissza. Ugyanabban az időben kezdi meg a harcot a párt a választójog érdekében is. Ebben nagy segítségére lesz a szociáldemokrata párt, amely heves agitációjának központjává Budapestet teszi meg. A párt olyan véres tüntetéseket tervez, amilyenek Tisza Kálmán kormánya alatt a híres véderőharc idején voltak.

A harcot tehát ismét prolongálták vagy fél-esztendőre. Addig gyorsan letárgyalják az ujoncjavaslatot és a költségvetést, amelyek lezárásának idejére a régi tanácskozási rendet — 10-től 2-ig — ismét helyreállították.

— **A váci püspök vasuti kalandja.** Csáky Károly gróf váci püspök érdekes vasuti kalandba keveredett. Vácon a Bécs felé induló személyvonat egyik első osztályu szakaszába felszállott titkársa kíséretében Csáky Károly gróf püspök. Az egyik fülke már le volt foglalva, egy szelid és kedves tizenhat-tizenhét éves urikisasszony ült benne. A püspök közvetlenül a mellette levő fülkében telepedett le. Már indult a vonat, amikor egy elegáns katonatiszt ugrott fel és egyenesen a magányosan utazó kisasszony kupéjában foglalt helyet. A vonat gyorsan, majd lassabban futott, amint már az egy személyvonattól kitellett, amikor Verőce táján sikoltás hallatszott abból a fülkéből, ahol a tiszt és a leány együtt maradtak. Csáky gróf a zajra kiestett a folyosóra, majd határozott és erélyes mozdulattal föltépte a fülke ajtaját. Profán kép tárult eléje. A tiszt már leoldotta kardját és hevesen ostromolta a védekező kisasszonyt. Csáky gróf egy pillanatig szigorúan nézett a temperamentumos katonára. Azután csak ennyit mondott:

— Vigye a kardját és a köpönyegét.

A tiszt fölállott, fészeken tisztelgett, felcsatolta a kardját, vállára dobta a köpönyegét és kiment a szakaszból. A püspök erre átszolt a titkárához, áthozatta csomagjait és a kisasszony fülkéjében folytatta az utját Bécsig. Mert minden állomáson felszállhatott volna egy heves, harcias katona...

— **A hadsereg öngyilkosai.** Budapestről jelentik: Hazai Samu honvédelmi miniszter ma terjesztette a képviselőház elé az önkéntesi vizsgákról, az öngyilkosokról és a magyar honos tisztekről szóló jelentését. Az első jelentés tartalma az önkéntesek tisztvi vizsgájának eredménye. A közös hadseregben sikerrel vizsgázott 1528, a honvédségnél 409. Megbukott 332 a közösöknél és 43 a honvédségen. Természetesen a múlt szolgálati évben. — A második jelentés az öngyilkosokról szól: A közös hadsereg magyar ezredeiben az 1909 1911. szolgálati évben 102 volt az öngyilkos halottak száma; azontul 44-en kísérelték meg az öngyilkosságot. A honvédségen 32 öngyilkosságról és 11 öngyilkossági kísérletről számol be a jelentés. — A harmadik jelentés szól a hadsereg osztrák felén szolgáló magyar tisztekről. Ezek száma 1910-ben kétfélével csökkent. 634-ről lesüllyedt 632-re. A közös hadsereg kötelékében szolgáló magyar honos tisztek és hadapródok száma 5260-ról 5338-ra emelkedett. Arányszámban kifejezve 26:43—26:66. — Végül két külön jelentés szól a honvéd és a közös tisztképzőkről, munkásságuk eredményéről és az alapítványi helyekről.

— **Kirakatverseny magyar árukból.** Az aradi iparvédő szövetség kereskedőink szives tudomására hozza, hogy múlt hó 24-én megtartott szövetzési ülésben a kirakatverseny megtartását elhatározta és azt e hó 27—28 és 29-ik napjára tűzte ki. A kirakatverseny rendezésére és a jutalomdíjak odaitélésére a saját kebeléből zsűrit küldött ki, melynek feladatává tette, hogy magát a kereskedők és iparosok köréből szakértőkkel egészítse ki és a zsűribe szakértőül hölgyeket is beválasszon és felkérjen. Határozatba ment, hogy a versenyben résztvevő 3 leggazdagabb és legszebb magyar kirakat tulajdonosa elismerő okmány kíséretében megjutalmazásban részesüljön. A megjutalmazások iránt a zsűri szavazat útján dönt. A legtöbb szavazatot nyerő megjutalmazása 5 drb., a másodikik 3 drb., a harmadik 2 drb. 10 koronás arányban állapított meg. A verseny ügyében a kereskedőkkel megejtendő tárgyalásokat e hó 14-én d. u. 5 órára a mérnök-egylet (Központi Szálló) helyiségében tűzte ki a szövetség, melyre az aradi kereskedők körét, valamint a szövetség tagjait ezuton hívja meg a szövetség elnöksége.

— **Szombat estétől hétfő reggelig.** Ezzel a jelszóval indítanak a gáji lelkészek propagandát a vasárnapi korcsmázás ellen. Szomorú tapasztalatok alapján irták meg érdekes beadványukat, melyek ma a törvényhatósághoz jutottak és azt kéri, hogy rendelje el a gáji kocsmák bezárását szombat déltől hétfő reggelig. Több évi tapasztalataink — írják a lelkészek — után, amelynek külvárosaink a vasárnapi korcsmázások következtében úgy a földmives, mint az ipari munkások és azok családjait anyagilag és erkölcsileg romlással fenyegeik; a rómkatolikus, a gör. kel., szerb és gör. kel. román hitközségek együttes és egyhangu határozatából kifolyólag abban állapodtunk meg, hogy közös kérvényben fordulunk a törvényhatósági bizottsághoz, hogy ezen a súlyos bajon segíteni méltóztassék: Gáj külvárosban a korcsmahelyiségeknek s pálinka kimeréseknek szombat esti 6 órától hétfő reggel 6 óráig való zárva tartását elrendelni sziveskedjék.

Kérelmünket az alábbiakban támogatjuk:

Gáj külváros lakossága nagyjából gyári munkás és napszámos lévén, heti keresetüket rendszeresen a hét végén, szombaton délután kapják meg, amikor is nehéz munkával megszerzett fillérjeikkel emberi gyarlóságtól ösztönözve a korcsmákba viszik, úgy hogy számos esetben egész heti keresetüket ott hagyják, szegény családjuk pedig a legnagyobb nélkülözéseknek van kitéve, éheznek és didereg. Ilyen helyzet van a földmives munkások között is.

A munkások fiatalsága a vasárnapi munkaszünet pihenés és szellemi képzés helyett a korcsmák miázmás levegőjét szívja magába. Az alkohol hatása alatt való gyakori rendezvények történnek. Egyre általánosabb az a panasz, hogy az ifjuság erkölcsi érületben, gondolkodásában s kedvtelésében kóros elfajulás észlelhető. Megdöbbentő példákat szolgáltat a tapasztalat, amelynek nemcsak a felnőttek és a serdültebb ifjuság, hanem a mindennapi tanköteles korban levőknek erkölcsi tekintetben való zülöttségéről tesznek tanubizonyosságot.

Még egy egész sereg példát hozhatunk föl annak a bizonyítására, hogy a korcsmák vasárnapi nyitvatartása mennyire hátrányára van a szegény munkásosztálynak. Ezért kérjük kérelmünk figyelembevételét.

— **Halálozás.** Kohn Dávidné, az aradi izraelita hitközség főkántórának felesége, ma délután 66 éves korában elhunyt. Temetése péntek délután fél három órakor lesz.

— **Az első magyar modernista pap.** Még a múlt hónapban történt, hogy Ébert András resicai római katolikus hitoktatóhoz is elment a szigorú rendelet, hogy tegye le vonakodás nélkül az antimodernista esküt. Ébert az esküt nem akarta letenni, mert a benne leszógezett fogadalmak ellenkeztek meggyőződésével. Felettes egyházi hatósága szigorúan ráparancsolt és figyelmeztette a fegyelmi következményekre. Ébert most is megmaradt elfoglalt álláspontján és kellő tisztelettel bár, de teljes határozottsággal tudatta felettes hatóságával, hogy az eskü letetését megtagadja. Ez a magatartás, nyílt, önálló elhatározás nem tetszett fölöttesinek és egy zárdába akarták internálni. Ébert hatósága részéről különben is oly fenyegető magatartást tapasztalt, hogy anélkül, hogy hivatástól bucsuzhatott volna, valósággal szökni volt kénytelen Resicáról. Azóta hivatástól bucsuzhatott volna, valósággal szökni volt kénytelen Resicáról. Azóta hivatástól bucsuzhatott volna, valósággal szökni volt kénytelen Resicáról. Azóta hivatástól bucsuzhatott volna, valósággal szökni volt kénytelen Resicáról.

— **Négy ember halála egy építkezésnél.** Bouthenből jelentik: Chamotteban egy épülő ház fagerendázata összeomlott. Négy munkás volt az állványokon, akiket a gerendák maguk alá temettek. Mind a négy meghalt.

— **Jogász-pincérek kerestetnek.** Budapestről jelentik: A budapesti központi egyetem első emeletének folyosó falán az V-ös és VI-os tanterem közé A Segítő Egyesület hirdetői táblájára egy olyan hirdetés került ma, amely bizonyosan nagy és heves viták anyaga lesz. A hirdetés szövege szóról-szóra ez:

Egy joghallgató nyárára pincérnek kerestetik 200 korona fizetéssel. Bővebbet a titkárságnál.

A titkárságon elmondották, hogy Strausz Miksáné, a keszthelyi fürdő vendéglőjének és kávéházainak bérlője jött a különös gondolatra. Egyelőre tizenöt fiatalembert tud foglalkoztatni, de reméli, hogy kétszer ennyire lesz szüksége. Beadványában elmondja, hogy a gyűlölt borra való rendszer ellensége, azért ad fizetést és teljes ellátást, vagy ha a jelentkezőknek jobban tetszik, bizonyos fajta üzleti részesedésben állapodhatnak meg. Igéri, hogy gondoskodik róla, hogy vendégei intelligens emberekhez méltón bánjanak a jogászpincérekkel. Egyébként kihirdetését elküldötte a műegyetemre is. A jogi karon eddig négyen jelentkeztek, de valószínűleg mind a tizenöt helyre akad pályázó.

— **Egészség, remény és boldogság** három elváhatatlan jó barát, de csak nagyon kevés ember dicsekedhetik azok bírásával. A mértéktelenség az a zsarnok, a ki mind a hármat egy csapásra megsemmisíti. A mértéktelenség meggyöngíti az emésztőszerveket és ezzel megzavarja a vérkeringést. Mivel pedig a vér az, ami a táplálék szétosztásáról a test minden egyes részébe gondoskodik, a vérkeringés legcsekélyebb rendellenességét az egész szervezet megszenvedi. Ha önnek nem egészséges a vérkeringése, akkor a természetes Ferencz József-keszthelyi megbízható segítőre talál. Egy adag a reggeli előtt használva, rendbe hozza a gyomrot, a beleket megtisztítja és bőséges friss vért fog alkotni, hogy egészséget, reményt és boldogságot teremtsen. A „valódi Ferencz József” vizet a jobb fűszerüzletekben és az összes gyógytárakban árusítják. 24—XI.

— **Kedvezőtlen népszámlálási eredmény Temesmegyében.** Temesvárról jelentik: Mint az ország számos vármegyéjében, Temesben is némi csalódást okozott a népszámlálás eredménye. A vármegye lakossága ugyanis mindössze csak 1763 lélekkel szaporodott. A népszámlálás kedvezőtlen eredménye arra vezethető vissza, hogy a lefolyt tíz esztendő alatt 28.309 ember vándorolt ki és csak 7137 tért vissza. Legkisebb a népszaporodás a németajku lakosság körében, sőt több helyütt nagymértvű hanyatlás is észlelhető, ami onnan van, hogy a kivándorlók hetven százaléka német. Öröndetes, hogy a magyarajku lakossággal bíró községekben mindenütt jelentékeny százaléku (10—12 százalék) szaporodás észlelhető. Ijesztő mérvben apadt a lakosság a vingai járásban (7.4 százalék) és az ujaradiban (2.1 százalék). Öröndetes a gyarapodás a kubiniban (10.9 százalék). A vármegye polgári lakossága 1900-ban Mehalá község nélkül 390.216 volt; az idén 398.167. Az egyes járások lakossága az idén és zárjel közt az 1900. évben: Központ 46.349 (45.382), Vinga 34.050 (36.615), Ujarad 33.823 (34.559), Lippa 34.820 (34.575), Rékás 35.826 (34.878), Buziásfürdő 35.648 (35.166), Csákova 30.368 (30.621), Datta 28.379 (27.226), Versec 36.914 (36.200), Fehértemplom 36.720 (33.599), Kubin 35.178 (31.7000) és Fehértemplom város 10.092 (9695). Legnagyobb a szaporodás a kubini járásban (3478 lélek, 10.9 százalék), aztán a verseciben (3121 lélek, 9.3 százalék), a dattaiban (1153 lélek, 4.2 százalék), Fehértemplom városban (397 lélek, négy százalék). Apadt a lakosság száma: a vingai járásban 2565, az ujaradiban 736, a csákovaiban 253 lélekkel.

Kitüntetett államtisztviselő.

— Jánosy Győző kir. tanácsos. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 8.

A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Jánosy Győző jószágfelügyelőnek az aradi kir. jószágigazgatóság helyettes főnökének buzgó szolgálata elismerésül a kir. tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

A jószágigazgatóság tisztviselő kara nagy örömmel fogadta e kitüntetést, mert az oly tisztviselőt ért, ki kiváló munkásságával és szakképzettségével, példás magatartásával, pártatlan igazságszeretettel és humánus gondolkodásával nemcsak a tisztviselői kar önzetlen szeretetét, hanem a jószágigazgatósággal összeköttetésben álló felek tiszteletét és ragaszkodását is a maga számára kitudta vívni. A magas kitüntetésről kiállított okmányt ma délből Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos, állami jószágigazgató a földművelésügyi palota nagy tanács termében teljes számmal összegyűlt tisztviselők jelenlétében a következő beszéd kíséretében nyújtotta át Jánosy Győző jószágfelügyelőnek.

— Nagyságos királyi tanácsos Ur! Kedves barátom! Azon odaadó munkásság és kiváló szorgalom, melyet Nagyságod évek hosszú során át, mint helyettesem kifejtett, készített arra, hogy felsőbb helyen érdemeinek elismerése iránt tegyen javaslatot. Örömmel vettem a mai napon a nagyméltóságú földművelésügyi Miniszter ur leiratát, melyben értesít, hogy Ő Császári és Apostoli Királyi Felső Nagyságodnak a királyi tanácsosi címet adományozni méltóztatott. Meg vagyok győződve, hogy ez a nagy kitüntetés nemcsak nekem szerez szinte örömet, hanem a legnagyobb örömmel tölti el a jószágigazgatósági tisztviselők mindegyikének szívét, mert Nagyságodban oly kiváló munkatársat ösmernünk és tisztelnünk, ki példás magatartásával, kiváló munkásságával és elsőrendű szakképzettségével minden tisztviselőnek mintaként szolgál. Midőn a magas kitüntetésről kiállított okmányt Nagyságodnak ezennel átnyújtom, kérem; legyen továbbra is az én odaadó és hű munkatársam, miként eddig és azt én teljes szívemből fogom mindenkor mint eddig, megbecsülni, szinte barátsággal viszonzni és nem kétlem, hogy kiváló munkássága a jövőben is méltatásra fog találni.

Jánosy Győző meghatva mondott köszönetet a legfelsőbb helyről jött kitüntetésért és azon szeretetteljes óvációért, melyben őt Csernovics miniszteri tanácsos élén a tisztikar részesítette s az érdem egy részét áthárítja Csernovics jószágigazgatóra és a tisztikarra, mert csakis a bölcs vezetés és a tisztikar kötelességtudó és odaadó ügybozgalom teremti meg azt a harmóniát, amelynek folyamánya a mai kitüntetés.

Jánosy Győzőt aránylag elég fiatalon érte ezen kitüntetés, amennyiben 1857. április 21-én született (Kerekhegy község, Maramaros megye) és 1877. évben lépett állami szolgálatba. A jogot Máramarosszigeten a református jogakadémián végezte, a bányászati szakot pedig a selmeci akadémián hallgatta. Az aradi kir. jószágigazgatósághoz jószágfelügyelővé és állandó főnök helyettesé 1906. évben nevezte ki.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Petíciók sorsa. *Bupestől* jelentik: Fráter Lóránd székelyhidi mandátuma ellen a kisebbségben maradt Molnár Akos-párt petíciót nyújtott be, melynek tárgyalását a Kuria március 14-ére tűzte ki. Most azt jelentik Székelyhidoról, hogy a kérvény összes aláírói megjelentek

az ottani közjegyzőnél és a petíciót visszavonták. A tárgyalás ennél fogva elmarad.

A Kuria I. választást tanácsa ma hirdette ki határozatát *Lipthay Béla* kisvárdai mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyában. A Kuria három pontra nézve elrendelte a bizonyítást s annak keresztülvitelével a debreceni ítélőtáblát bízta meg.

Holtzer ismét tagad

— Kihallgatás a vizsgálóbírónál. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 8.

A Holtzer ügyben ma érdekes fordulat állott be. A váltóhamisító ruhakereskedő, aki a rendőrségen töredelmes és részletes vallomást tett bűneiről, a két napi pihenő alatt, amelyet az ügyész fogházban töltött úgy látszik meggondolta magát és ma a vizsgálóbíró előtt tett kihallgatása alkalmával visszavonta vallomását, amelyet *Greén Nándor* rendőrkapitánynak mondott jegyzőkönyvbe. Az első perc ijedelmeinek elmúltával visszatért régi cinizmusa és tagadásra fogott mindent. A tagadás azonban csak ront a helyzetén, mert így a nyomozat és a vizsgálat tovább fog húzódni, ennek befejezéséig pedig szó sem lehet Holtzer szabadlábra helyezéséről. A vizsgálóbíró ma helyt adott az ügyészi indítványnak és az előzetes letartóztatást további 15 napra fentartotta.

A Holtzer ügy újabb fordulatáról itt számolunk be:

Ma délelőtt tíz órakor *Domokos László* vizsgálóbíró helyettese maga elé hozatta Holtzer Mihályt, hogy kihallgatása után határozzon további sorsáról. A ruhakereskedő egy fogházor kíséretében jelent meg a h. vizsgálóbíró előtt. Fáradságnak betegségnek nyoma sem volt rajta. A személyi adatok felvétele után a vizsgálóbíró helyettese elébe tartotta a rendőrségen tett vallomását.

— Szóval beismeri bűnösségét és azt, hogy a 138 váltót ön hamisította?

Legnagyobb meglepetésre Holtzer hideg cinizmussal így felelt:

— Nem ismerem be semmit. Nem vagyok bűnös, váltót soha életemben nem hamisítottam.

— A rendőrségen tett vallomása az ellenkezőt bizonyítja — mondta a vizsgálóbíró-helyettes. — Miért tette ezt a vallomást.

A váltóhamisító egykedvűen felelte:

— Kinóztak. Presszionáltak. Nem adtak ennem, innom. Kényszerít alkalmaztak ellenem. Vallomásom kicsikart vallomás volt. Nem igaz egy szó se abból, amit a rendőrségi jegyzőkönyv tartalmaz. Én *Tóth Józsefet* nem ismerem, vele üzleti összeköttetésben soha nem állottam. Kérem a vizsgálóbíró urat, helyezzenek engem szabadlábra.

A vizsgálóbíró helyettes igyekezett megértetni Holtzerrel, hogy tagadásával nem segít magán, de az öreg ember makacs egykedvűséggel ismételte:

— Én nem hamisítottam váltót. Ártatlan vagyok. A feljelentésnek semmi alapja nincsen.

A vizsgálóbíró helyettes ezután kihirdette határozatát Holtzer előtt, mely szerint az előzetes fogvatartást 15 napra fentartja a nyomozat kiegészítése céljából. A váltóhamisító ezt nyugodtan tudomásul vette és miután a jegyzőkönyvet aláírta, visszament cellájába.

Főlöszleges mondani mennyire alaptalan és valótlan Holtzer mai vallomása. A rendőrségen a legkiméletelesebb bánásmódban részesítették, saját költségére ehetett-ihatott, amit akart, sőt *Greén* főkapitány még szivarral is ellátta. Mai vallomásával még inkább ártott magának Holtzer, mert bizonyos, hogy most addig nem bocsátják szabadon, amíg minden bizonyítékot fel nem tárnak.

HIREK.

— A munkapárt győzelme Fiumében. *Fiuméből* jelentik: A *Mayländer Mihály* halálával megüresedett *fiumei* kerületben ma volt a képviselőválasztás. Két jelölt küzdött a mandátumért: *Vio Antal* dr. ügyvéd, munkapárti jelölt és *Zanella Richárd* pártönkivüli jelölt. Tegnap éjszaka heves összetűzések voltak a két párt között. Éjfélkor nagy tömeg jelent meg a kormányzó palota előtt és tüntetett a kormányzó-ság ellen. Rendőrség oszlatta szét a tömeget.

Reggel 9 órakor nyitotta meg a választást *Pellen András* dr. választási elnök. A szavazás két küldöttség előtt történt. A választók turmusokban felváltva szavaznak. 10 órakor a szavazatok aránya ez volt: *Vio Antal* 168, *Zanella Richárd* 119. A Vio-párti alközségi választók zárt sorokban, zeneszóval vonulnak fel szavazni. *Wickenburg István* gróf kormányzó és *Vio Ferenc* dr. volt polgármester leadták szavazatukat *Vio Antal* munkapártira. A Zanella-párti szavazókat hordárok vezetik zászlókkal. A szavazók tömege egyre nő a városháza előtti téren. Az elnök négy szavazatot visszautasított, mivel személyazonosságukat nem tudták megállapítani és hárman közülük már leszavaztak. 11 órakor volt Vionak 310, Zanellának 203 szavazata. Délután 1 óráig leszavaztak *Viora* 563-an, *Zanellára* 332-en. 2 órakor az volt az arány *Vio* 619, *Zanella* 366. Ekkor az elnök a zárórát 5 órára tűzte ki. Fél ötkor a jelöltek a következőképen álltak: *Vio* 972, *Zanella* 674. *Vio* megválasztása bizonyos.

Fiuméből jelentik: A választások este 6 órakor értek véget. A szavazás végső eredménye szerint 1007 szavazat esett *Viora* és 723 *Zanellára*. A választás eredményét a Vio-pártiak óriási lelkesedéssel és éljenzéssel, az ellenzékiek lármával és füttyöléssel fogadták. A tüntetés megismétlődött, mikor *Vio* a városházán megjelent, hogy a mandátumot átvegye. Este a városház előtt újra tüntetés volt. A rendőrség még az éjszaka folyamán is készenlétben maradt.

— A kamarai banket. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara új elnökségének megválasztása és megerősítése alkalmából rendezendő társasvacsorára tegnap záródtak a jelentkezések, még pedig olyan nagy számban, hogy a banketet az eredeti tervtől eltérően a Központi-szállónak nem a disztermében, hanem a télikertjében kell megtartani. A társasvacsora rendező bizottsága a kitett jelentkezési íveket tegnap bevonta s így további jelentkezéseket holnap délig bezárólag már csak a kamara irodája veszi át (telefon: 105. szám.) A vacsora holnap csütörtökön este lesz s fél kilenc órakor veszi kezdetét.

— *Agyonrugott huszárhadnagy. Szombat-helyről* jelentik: Végzetes szerencsétlenség történt ma az itt állomásozó huszárezred lovaglósiskolájában. *Spiessny Lajos* 9. huszárezredbeli hadnagy, aki csak memrégiben került a szombathelyi ekvitációba, amelynek egyik legbravurosabb lovasa volt, hátulról akart felugrani lovára. A ló megijedt, és kirugott. A rugás a hadnagyot gyomrán érte, s eszméletlenül esett össze. Hordágyon vitték a csapatkórházba, ahol a szerencsétlen fiatal tiszt pár óra mulva gyomorvérzés következtében meghalt. Az elhunyt tiszt előkelő prágai családból származik. Szüleit táviratilag értesítették a szerencsétlenségről.

— *Öngyilkos főorvos. Bécsből* jelentik: Nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt. *Kappammer* dr. főorvos ma reggel agyonlőtte magát. Neve avval vált nevezetessé, hogy ő volt *Lueger* háziorvosa. *Lueger* indvaleműleg veséjében szenvedett; *Kappammer* dr. kiváló orvos volt. Az életunt főorvos felesége *Dürr* altábornagy leánya.

— **Letartóztatott kém.** *Mühlheimból* jelentik: Az itteni gyalogsági kaszányában ma kémkedés gyanúja miatt letartóztatottak egy hollandi embert, amikor éppen egy ismétlődő fegyver szerkezetét magyaráztatta magának egy gyalogezredbeli katonával.

— **Ferrol dr. előadása.** Vasárnap délelőtt fél 12 órakor tartja meg nagy érdeklődéssel várt előadását Ferrol dr., a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében. Az előadás megkezdésének idejét a kamara elnöksége egy fél órával későbbre tette azért, hogy a kereskedők akik ugyanaznap délelőtt 11 órakor a Kereskedők Körének rendkívüli közgyűlésén vannak elfoglalva, Ferrol dr. előadását szintén meghallgathassák. Ferrol dr. számolási módszere és előadása iránt a kereskedők, iparosok, a tanári testületek és pénzintézetek körében nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Aszpirinpör Temesvárott.** Tudvalevő dolog, hogy a Friedrich Bayer & Co. elberfeldi cég védjegyzettette aszpirinkészítményét, mely teljesen azonos az acetolszalicilsavval. A közönség egy része tudja, hogyha ez utóbbit kéri, úgy olcsóbb áron ugyanazt kapja és ezért az aszpirin forgalma esik. Az elberfeldi cég ezen úgy próbál segíteni, hogy beperli védjegybitorlás miatt a gyógyszerészeket. Több temesvári gyógyszerész ellen is pert indított, de a temesvári járásbírósa a ma megtartott tárgyaláson *felmentő ítéletet hozott*, mert megállapítást nyert, hogy a gyógyszerészek a közönség kérésére adtak aszpirint, de viszont acetolszalicilsavat is adtak, ha kért valaki. Arról pedig a gyógyszerészek nem tehetnek, ha a közönség már nem kéri a védjegyzett és drága, de összetételében az olcsóbbal teljesen azonos szert.

— **Eltemetetlen holttest.** *Budapestről* jelentik: Kinos incidens játszódott le ma délután a törvényszéki bonctani intézetben. *Tóth György* 36 éves kocsi szombaton a lajosmizsei vicinális elgázolta. A kocsi Budapesten lakó feleségének egy gyászruhás férfi vitte meg a szomorú hirt és egyuttal jelentette, hogy ő egy temetkezési vállalat megbízottja és a temetésre vonatkozólag kér utasítást. Az asszony kijelentette, hogy a betegsegélyzőtől jár neki hetven korona temetéspénz azt odaadja. A férfi erre aláíratott vele egy megrendelő ívet. Mikor ma a temetési szertartás befejeződött, a pap a korporsót beszentelte, megjelent ugyanaz az ur, kijelentette, hogy ő Nádler temetkezési vállalkozó és vagy fizet az asszony, vagy nem lesz temetés. Az asszony nem tudott fizetni, mert a temetkezési költséget még nem kapta meg, erre Nádler a temetési felszereléseket összeszedte kocsi rakatta fel, a temetőkocsit elküldte. Azóta a holttest még mindig nincs eltemetve. Az asszony ma Nádler ellen zsarolás miatt feljelentést tett a rendőrségen.

— **Tilos a 606!** A szabadkai telefonelőfizetők száma nagynehezen érte el a hatszázat. Mindenki kíváncsian várta, — mert hisz oly kicsi ez a város, hogy ilyen is eseményszámba megy — ugyan kié lesz a 606-os telefonszám? Mert hisz a véletlen úgy hozta, hogy amikor az Ehrlich szerepén világszerie nevezetes numerus lett a 606-os szám, akkor kellett volna Szabadkán valamelyik telefonelőfizetőt a 606-os számmal fölruházni. A szabadkai telefonelőfizetők listájából azonban hiányozni fog a 606-os szám. Hatszázöt után nyomban hatszázhat következik. A temesvári postaigazgatóság ugyanis akként intézkedett, hogy a 606. számot el kell törölni, nehogy a szegény 606-os előfizető különböző jó és rossz tréfák áldozata legyen. A telefonkönyvben tehát nincs 606. Ehrlich és Hata nagy fölfedezésének ime, ez a jelentősége a telefonelőfizetésekre vonatkoztatva.

— **A „Jugend” Aradon.** Ingusz I. és Fia könyvkereskedő értesíti lapunkat, hogy a Jugend üzletében számonként 60 fillérért ismét kapható. 964

— **Forradalmat előidéző szenzációs talál** mánynak Aradvármegyében való bevezetésére, amely évi 50—60 ezer koronát jövedelmez, vállalkozó kerestetik előzetes tőkebefektetés nem szükséges, csak oly egyének ajánlatai vétetnek figyelembe, akik 20—25 ezer koronára biztosítékot nyújtani képesek. Ajánlatok a világszabadsalom jelégre e lap kiadóhivatalába kéretnek.

— **Az álhirlapíró szerelme.** *Budapestről* jelentik: *Kabeksa* Ella táncosnő ma életveszélyes fenyegetés címén feljelentést tett *Garai Manó* ismert álhirlapíró felesége ellen. Garai két évvel ezelőtt ismerkedett meg a táncosnővel akinek kedvéért azóta elhanyagolta a feleségét. Sőt el is akart válni tőle hogy a táncosnőt feleségül vegye. Az asszony ezért állandóan üldözte a táncosnőt, aki ma — végre megunva a fenyegetést a rendőrségen feljelentette.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 8-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat kötöttek jelentettek: *Született:* Janovitz Lajos szobafestőnek Sándor nevű fia. Sallai Antal nap-számosnak András nevű fia. Fekete Károly sütősegédnek Mária nevű leánya. *Weber József* huszárörmesternek József nevű fia. *Buchter Mátyás* 33. örmesternek Anna nevű leánya. *Nyári Béla* máv. tisztviselőnek Margit nevű leánya. *Meghalt:* *Mohl József* 31 éves magánzó. *Kállai Ferenc* 24 éves huszár. *Karácsonyi Antal* 66 éves fűszerkereskedő.

— **Olvasóink figyelmét felhívjuk** *Korányi Szabadság-téri cipő, kalap és uridivatruházára*, mely páratlan a jó áru és olcsóság tekintetében. 877

— **Meghülés és köhögés ellen kiváló hatása** a *Scott-féle Emulsió*, mely a legjobb norvégiai (lofotszigeti) gyógyesukamájolajból készül, méz és nátron hipofoszfátok hozzáadásával. Izletos és könnyen emészthető, azonos hatása úgy öregnél, mint fiatalnál, a nyári időben éppen úgy, mint télen.

— **Németh Jánosné** divattermében *Déák Ferenc-utca 30.* készülnek a legtökéletesebb kivitelű angol és francia toilettek. A tavaszi divatújdonosságok megérkeztek, melyeknek megtekintését és az előkelő hölgyek szíves partifogását kéri, *Németh Jánosné.* 868

— **Discretió mellett azonnal és olcsón** készit mindennemű írásmunkát és sokszorosítást *Ziffer Sándor* írógépvállalata *Forray-utca, gr. Hunyady-palota.* 688

— **Legújabb női hőr és selyemtáskák oldal, szivar és pénztárcák, hajdiszkek, sétabotok, illatszerek megérkeztek** és olcsó árban lesznek eladva *Hagedüs Gyula* üzletében, *Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506.* 228

— **Francia likörök legpíztosabb készítésére**, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisznál.* 101

VÁROS ES MEGYE.

A közgyűlésből. *Urbán Iván* főispán elnöklésével tartotta ma Arad város törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlését, melyen azonban nem tudta elintézni a tárgysorozatra kitűzött összes kérdéseket és ezért *holnap délután négy órakor folytatódik a közgyűlés.* A törvényhatóság a gazdasági szék javaslatára kimondotta, hogy nem veszi meg a *Sennyei* birtokot és hosszabb vita után megalkotta a városi kertészetet városi üzlettel fejlesztő szabályrendeletet. A műjég kötelező használatát elrendelő szabályrendelet ma már nem került sorra, de mint értesülünk, a holnapi közgyűlésen sem keletkezik fölötte vita. *Urbán Iván* főispán ugyanis azt fogja javasolni, hogy a törvényhatóság addig ne is foglalkozzék a kérdéssel, míg tanács nem terjeszti be a szabályrendelet tervezetét és a közgyűlés nem látja, milyen mértékben akarja a kötelezettséget kiterjeszteni és milyen mértékben engedi a jogos magánérdeket érvényesülni.

A jövő évi választói névjegyzék. A központi választmány ma tartotta első ülését, melyben megkezdte a jövő évi választók névjegyzékének összeállítására szükséges munkákat. Elren-

delte a lajstromok elkészítését és felszólította az adóügyszályt a szükséges adatok benyújtására.

TARKASÁGOK.

(*Uzsorás-történet.*) A naiv öreg *Tóth József* becsapása alkalmából beszélték el ezt a történetet annak bizonyítására, hogy a legravaszabb uzsorást is milyen könnyen föl lehet ültetni.

— Egy biharmegyei zsenri fiúnak háromezer forintra volt szüksége. Elment egy gazdag uzsoráshoz.

— Adjon kölcsön háromezer koronát, — mondta a zsenri — adok róla váltót.

— A maga aláírása nem elég, — feleli az uzsorás — hozzon valami jó kezeset.

— Jó lesz, ha aláírja *Boöthy Aldzi* az a híres képviselő?

— Nagyó jó lesz.

— Igen ám, de ő nem, ő nem írja alá, — aggodalmaskodott a szegény zsenri.

— Hát aztán, — szól az uzsorás. — Aláírja ön a *Boöthy* ur nevét.

És a zsenri odakanyarította *Boöthy Aldzi* nevét, aztán vidáman felvette a háromezer koronát.

Amikor a váltó lejárt, az uzsorás felszólította a zsentrit, hogy fizessen.

— Nincs pénzem.

— Akkor elmegyek a nagyságos *Boöthy* urhoz, az ön barátjához és leleplezem.

— Bánom is én.

Az uzsorás csakugyan elment *Boöthy*hez.

— Tessék kifizetni ezt a váltót — mondta — rajta van az aláírása.

— Tudom, hogy rajta van, — szól mosolyogva *Boöthy*, — hiszen én irtam alá önnél.

Az uzsorás hebegve mondja:

— Dehogy. Nem ön irta alá. A barátja hamisította oda az ön nevét.

— Akár én irtam, akár ő irta, az mindegy. Én felhatalmaztam, hogy odairhatja a nevemet, ha a háromezer korona felét nekem adja. És nekem adta.

— És az én pénzem? — fakadt ki az uzsorás.

— Az elveszett, mert tudja meg, hogy nekem egy fityingem sincs, sőt még a képviselői fizetésemet is lefoglalták vagy husz évre a hitellezőim.

(*Az okos cseléd.*) Egyik nyugalmazott vasúti tisztviselő aki a cselédváltoztatásoknál mindig jobbat remél felfogadni és mindig még az előzőnél is rosszabbra akad, beszélt el az alábbi esetet:

— Nálam a cselédek nem annyira rosszak, mint inkább buták. Ugyanis a napokban elküldöttem a most felfogadott cselédemet, akit már reméltem, hogy valamivel megbízhatóbb, mint az előzők voltak, a postára egy kiállított postautalvánnyal, megmagyaráztam neki, hogy menjen a postánál az ablakhoz és a pénzt az utalvánnyal adja be a kisasszonynak, amire majd fog kapni egy kis cédulát s azt hozza vissza. Eltelik vagy két óra, amikor előkerül s mindjárt kérem is tőle a postai feladóvevényt, de ő azt feleli, hogy ilyen nem kapott, pedig még be is szólott, hogy cédula is kell.

Először haragudtam, hogy ilyen felületesen végzik a postánál a pénzkezelést, de azért mégis megkérdeztem tőle, hogy hol adta be a pénzt?

— Nem adtam én be, hanem bedobtam.

Erre elmentünk a postára, hogy mutassa meg hová dobta be a pénzt? Hát rámutat a levélgyűjtő szekrényre, amelyben feluyítás után megtanálják az utalványt és a pénzt hiánynélkül.

EREDETI POPOFF-TEÁK!!

Elismert legjobb

Tea

és

RUM

beszerzési forrás

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

VALÓDI ANGOL RUMOK!!

**A magyar és német
pótjegyzék megjelent!**

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába.

Lagerlöf Selma: Egy udvarház története, Caesar és Cleopatra, X: Az árva Mariska napjai, Szerelmehegyiné: Atársalgás művészete, Doyle C.: Connan, Bródy Sandor: A medikus, Pekár Gy.: A szerencsenekösszeesküvése, Bródy S.: Jegyzetek a szerelemtől, Borssze n Jankó nap ára 1911. évre, Karin Michaélis: A veszedelmes életkor, Egó: Kleinmann Márta, Molnár Ferenc: Hétágu sip, Balázsházy P.: Forrongások, Sudermann H.: Énekek éneke, Rákosi Viktor: Rejtett zugok, Őszi termés, Kis emberek világa, Croker: A hamupipőke, Kóbor Tamás: Ki a Ghattóból, Heltai Jenő: Kis mesés könyv, Jerusaleml Else: A Szent Skarabáus, Doyle C.: A Clomberi rejtély, Szomaházy: A karmester, Herczeg F.: Mikszáth Almanachja 1911-re, Kemal B-j: Gülnihal, Biró L.: Elbeszélések.

Németben: Wassermann Jakob: Die Masken, Erwin Reiners, Storch Arthur: Licht und Finsterniss; Die Geheimnisse des Praters, Mihaelis Karin: Das gefährliche Alter, Andoux M.: Marie Claire, Crocker B. M.: Entgleist, Franzos E. K.: Die Juden v. Barnow, Zittelmann K.: Vor den grossen Mauern, Georgy Erast: Theater, Doyle Connan: Ein Duett, Franklin Edgar: Der Meergrüne Wandschirm, Rittland Klaus: Wenn die Fackel sich senkt, Boy Ed Ida: Ein königlicher Kaufmann.

**Kölcsöndíj havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

A vidéki bérlek is a leggyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

**Zenekölcsöntári díj havi 2 kor.
vagy füzetenként 20 fill**

Legujabbak: Fráter L.: Magam sem tudom én... Leéget egy árva kunyhó... Elhagyatva. Hogyha szeretsz... Pap Z.: Négy magyar dal... Dostal: Isteni éj, Kun M.: Dóra! Dóra! Hetényi: Három magyar dal... Pintér: Aranka keringő, Visszaemlékezés, Ilonka keringő. Fall: Éles öregem. Doy Frederick: Vidd, vidd! Sas Náci: Akáclobos kis falumból. Farkas: Üzenet. Fall: Die erste Tour. Kun Uccu Sári. Fall: Die schöne Risetta. Eysler: A halhatatlan lump, Zerkovitz: A kiknek a szívük fáj... Add ide!!! Tudja Isten Weiner: Csókolóztam. A hangli. Grósz: A pécskai cigány-soron. Vánkos nóta. Csillag nóta. Simkó: Ne korholjon édes anyám, Mikor mentél. Fall: Puppenmädel. Heideberg: A Jasz — leány. Sas Náci: Letűnt a nap. Hajtsd ide párom a fejedet. Kun M.: Pincér fizetek. Weiner: A pesti duhaj. Komáromy: Vándor keringő.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSÓ,

381

**könyv-, zenemű és papí-
kereskedőse Aradon**

Molnár Antal

épület- és butorasztales

Arad, Kápolna-u. 3 sz. (saját ház)

Elvállalja minden e szakba vágó munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 3951

Molnár Antal,

épület és műbutorasztales.

Jó erkölcsű fiu tanulóknak felvételtk.

Uj üzlet.

„Körösvölgy pálinka raktár”

cim alatt új üzlet nyílt az Andrássy-tér 5. sz. a. (Almay-palota), ahol valódi szilvórium, törköly, rum, cognac és likőrök, valamint Almay-féle fajborok palackokban árusítatnak.

Nagyérdemű közönségnek szíves támogatását kéri

Schwarcz Pál,

üzletvezető.

Fischer Testvérek

sod onyszóvat, kerítésfont, szitaárak és acélsodrony ágybetét készítő

Arad, József főherceg-ut 18. sz.

Gyártótelep:

Kossuth-utca 45. sz. Telefon 557.

Ajánlják minden e szakmába vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók.

Arjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk. 748

**Alkalmi vételek
és eladások**

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerüzletre

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

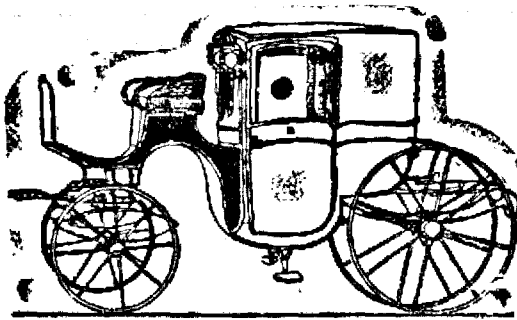
Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és hullámos tárgyak a legnagyobb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserélésnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Knitzky Ignátz

kocsigyártó

Aradon, József főherceg-ut II.

Átköltözés miatt alánlja dusan felszerelt

kész koesi raktárát

a t. vevőközönség figyelmébe, ahol a legszebb kocsik jutányos árért kaphatók. Elvállalja minden szakba vágó új munkák készítését és javítását a legpontosabb kivitelben. 849

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dugyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl gyökeres és elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229

Szinészek és énekesek

kiváló eredménnyel használják

a Rozsnyay-féle

Eucalyptus Menthol-Dragee-t!

A szájpárlás és torok szárazságát megakadályozza.

Egy doboz ára: 1 korona 50 fillér.

Alpesi gyomorsepp

Alpesi gyógynövényekből készült erősítő-ser, mely az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza. 1 nagy üveg 1 kor. 40 fill.

Gyomoreges, fejbőfőgés ellen igen kiváló jó hatása

Dr. Rozsnyay étpora. 411

Egy doboz 70 fillér.

Kitünő zamatu rumot készíthet házilag a

Rozsnyay-féle rum eszenelával

Egy liter készítéséhez elegendő adag ára 30 fill.

Kapható:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárban, Arad, Szabadság-tér.

Eladó

10.000 darab somfanyél, 50 öl 110 cm hosszú, 30-60 m/m. vastag, 20.000 darab tölgyfarud, 2, 3, 4, 5 és 6 mtr hosszban és 50 öl 120 m/m. vastag, 10.000 darab lapát- és kapanyél, ugyiszinte gátvédkarók, minden méret és mennyiségben. Ugyancsak eladó 20 waggon réti széna, 10 waggon luczerna és lóhere.

Petravits Sándor

fakereskedőnél Zám, (Hunyadmegye.)

Boczkó-utca 8. szám alatt, a

„VASKID“-hoz

cimzett kóser vendéglőben és szállodában igen olcsó áron étkezhetni.

Ebéd: 3 tál étel 80 fill.

Ebédre havi abbonement is elfogadjatik 26 korona árban, naponként 3 fogással és hetenként egyszer 4 fogás. — Egy csukott és 1 nyitott hintó teljesen jókarban

ugyanott eladó.

CZITROM JANKA,

kóser vendéglős és szállodás. 937

395-1911. tkvi sz.

Együttes

Árverési hirdeményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Steinitzer Pál ügyvéd aradi lakos, továbbá az Aradi Polgári Takarékpénztár r.-t. aradi cég és végül Dr. Éles Béla ügyvéd aradi lakos mint ezuttal csatlakozónak kimondott vére-hajtatók javára 300 kor., 6000 kor., 16000 kor. és 11000 kor. tőkeköveteléseik és járulékaik behajtása végett, az aradi kir. törvényszék területén lévő Aradmegye Szentmárton községében fekvő, az aradszentmártoni 858. sz. tkvben A. I. 9. sor 97-98/b. hrszám alatt felvett ház, udvar és kertre Söcklein Hotz Veronika élejáruléki jogának nem érintésével, az árverést 1916. március 13-án megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1911. évi március hó 13-ik napján délelőtt 10 órakor Szentmárton

községházánál megtartandó nyilvános árverésen a Karl Márton által ajánlott 4972 koronán vagy azon felül fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 20%-át vagyis 215 korona 30 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jezeit árfolyammal számított és az 1891. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1911. évi január hó 17-én.

Aknay, s. k.

kt. tiszéki bíró.

973

AKI

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg 381

Rumkivonatof.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Nélkülözhetetlen háziszser

„Doré“ sósborszesz.

A Doré sósborszesz

az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásúnak bizonyult.

A Doré sósborszesz

kitünő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejtájás, lábfejás, oldalszurás, hátfájás és csuszos fájdalmaknál. 421

Belsőleg: 20-40 cseppet cukorra csepeentve kitünő fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszser.

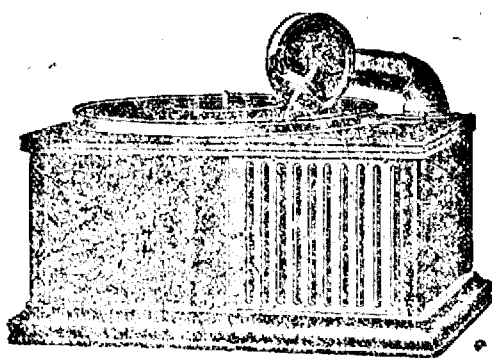
Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában,

továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Welsz drogueriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

„EUFON“

a legkisebb terfogatu és legolcsóbb tölcser nélküli **BESZÉLŐGÉPEK** kizárólagos egyedárusítói ARADON

Rauch és Szathmári

üveg-és porcellánkereskedés
József főherceg-ut 9.

ahol kedvező tizetési feltételek mellett, ugy „EUFON“ mint PATHÉ rendszerű „EUFON“ beszélőgépek és hozzávaló művészi felvételű lemezek kaphatók. Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Apró hirdetések.

Kiadó a ühalyék!

Május 1-re, József főherceg ut 11. Alkalmas: kocsigyártó-, bognár-, asztalos-, lávatos-, bádigos-, kádár-, pék-, sütő műhelyek, esetleg raktároknak is átalakítható. Bővebbet ugyanott, a fűszerüzletben. 681

Víz-erő fürész,

vagy malom kerestetik húzamosabb időre haszonbérbe. Szabó Károly, Acsill. 929

Egy jákarban levő

használt iógép megvételre keresetik. Cim a kiadóban. 913

Intézet felügyelőnt

havi 50 korona fizetés és teljes ellátással, keres az aradi állami gyermekmenhely Jelentkeznie lehet délelőtt 11 órától 1 óráig. 954

Egy Arad közelében levő

gazdasághoz egy gazda mielőbbi belépésre kerestetik. Ajánlatok „gazda“ jeligére a kiadóhivatalhoz küldendők. 951

Takarmánytők

magiát napraforgó és kender magot vásárol minden mennyiségben László József Békescsabán. 945.

Hj fűszerüzlet berebezés

teljes felszereléssel jutányos áron eladó, Beamter Ödönél Pankotán Telefonszám 11. 914

Eladó vagy bérbeadó

Ujmiklakán, a Fő-uton 17. sz. alatt 900 négyszögöl üres háztelek. Cim a kiadóhivatalban. 961

Tavaszi divattalpok

Berlini Saison album K. 1— (már előjegyezhető). Reveue Parisienne K. 2-50 és 3—, Grand Album de Blouse K. 5—, Chic Parisienne K. 4— Divat Salon 50 fill. Kis Blous album K. 1 50 Wienerin K. 1-20. Minden bel- és külföldi divattalpok és folyóirat előfizethető. Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. sz. 555

Ügyvői,

közjegyzői, telekkönyvi és egyéb irodai teendőkhöz teljes jártassággal bíró uriember azonnali belépésre állást keres. — Leveleket „Megbízható“ jeligére a kiadóhivatal továbbít. 969

Angol hölgy

leckéket ad reggel, délután és este. Margaret Smith Kazinczy-utca 7., Arad. 975

Rengált doozu levélpapírok

meglepő olcsó árban kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesztek egész könyvtárakat legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv és papírkereskedése. Aradon. 4071

Arad és vidéke részére a

„Mercedes“-írógép képviselőlet

átadó solvens cégnek.

Ajánatok: **Wenzler Adolf** Budapest, I. Alkotás-utca 31. sz. 981

Homok, építkezési célokra

beton kavics bármily mennyiségben állandóan kapható.

Pollák Sándor, gőztéglyagyár Mikalaka. Telefon 55-515. 976

6581

A borosjenői vasuti kintinban

1 kimérő május 1-re felvétetik, 1000 korona óvadékkal. Bővebb információt kaphat Genárh Sománál, Borosjenő. 971

Egy jóforgalmu vendéglő

más vállalat miatt azonnal eladó, bővebb felvilágosítással szolgál Tóth Pál vendéglős Boros Bényitér 23. 952

„Hungaria“ Aradi Pamutárugyár Részvénytársaság.

Hirdetés.

A „Hungaria“ Aradi Pamutárugyár Részvénytársaság alapszabályában nyert felhatalmazásnál fogva alólírott igazgatóság az alapszabályok 6. és 7. §§-ra való figyelembevételével felhívja a t. részvényeseket, hogy a részvények reutolsó részletként darabonként 30% ot, vagyis

részvényenként 150 koronát

1911. évi március hó 25-ig bezárólag Aradon:

- Az Aradi Első Takarékpénztárnál.
- Az Aradmegyei Takarékpénztárnál.
- Az Aradi Ipar- és Népbanknál.
- Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál.
- Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál.
- A „Viktoria“ Takaré- és Hitelegyletnél, vagy
- Az Aradi Központi Takarékpénztárnál

annál inkább befizetni sziveskedjenek, minthogy ezen hatánap után 6% késedelmi kamat fizetendő, illetve ezen hirdetés harmad-zori közzétételétől számítandó 28 nap után a késedelmes részvényes eddigi befizetéseit elveszti és részvényét megsemmisíthetők.

Arad, 1911. évi március hó 6-án.

A „Hungaria“, Aradi Pamutárugyár Részvénytársaság igazgatósága.

!!Hirnévre!!

akarok szert tenni az Olcsóság terén! Ezt csakis ugy érhetem el, ha jó és szép árut olcsón adok. — Elvem eddig is ez volt, hogy a legjobbat, a legjavából, kevés pénzért adjak, amiről már számosan meggyőződést szereztek.

Áruimra még eddig panasz nem volt! Tehát

száját érdekében nézze meg azt a hatalmas választéku

cipő, kalap és uri divat cikkeket, melyek a tavaszi Saisonra már most megérkeztek.

Kérem, ügyeljen a cégre!

KORÁNYI JENŐ
Szabadság-tér 3. szám.

(A volt Winternitz-féle helyiség.)

Nagy cipőjavító-műhely a vevőközön-ség rendelkezésére áll. Mérték utáni rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek. Kérem kirakataim megtéktetését.

Aradi termény- és áruraktár részvénytársaság.

Van szerencsénk a t. nagyközönség sz. tudomására adni, hogy **raktárházunk üzemét megkezdettük.**

Hétemeletes és 120,000 métermázsas befogadó képességű raktárunk a legmodernebb gépberendezéssel a legtökéletesebben van felszerelve.

A m. kir. államvasutak, valamint az Acsev. vonalain **reexpeditionális** kedvezményt megkaptuk és a saját iparvágányunkra gőzmozdonnyal beérkező áruk **kövezetvámmentesek.**

A beraktározott árukra a legolcsóbb kamatláb mellett a legmagasabb kvótáig **kölcsönöket** adunk.

Bővebb felvilágosítást minden irányban ad a raktárvezetőség.

Az Aradi termény- és áruraktár részvénytársaság igazgatósága.

Radó Gyula

=== új divatháza ===

!! Arad, Andrásy-tér !!
!! Weitzer-utca sarkán !!

Szabott árak.

Legkiválóbb tavaszi ujdonságok női felöltőkben

Kész costümök, trotteur kivitelben
Kész costümök zsinorozott divatfazonokban
Angol raglanok
Kimono raglanok, Poiret szabás
Leány és gyermek felöltők, gyermek ruhák
Legújabb divatblousok, pongyolák, jupponok,
Kész női aljak

Külön mértékosztály

Rendkívül dúsválasztékban

Telefon 238. szám.